Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 83 (333) ◆ Четвер, 7 травня 1992 року ◆ Ціна 1 крб.

ЗАВЕРШЕНО ВИВЕДЕННЯ ТАКТИЧНОЇ ЯДЕРНОЇ ЗБРОЇ З ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Ешелон з останньою партією тактичних ядерних боєприпасів, які дислокувалися на території України, прибув до Росії. Як повідомив заступник начальника одного з Головних управлінь ОЗС СНД генерал-лейтенант авіації Сергій Зеленцов, виведення тактичної ядерної зброї завершено на 25 днів раніше, ніж намічалося.

На черзі — переміщення в Росію стратегічних ядерних озброєнь колишнього СРСР. Цей процес отримає правове забезпечення після ратифікації радянсько-американського Договору про скорочення та обмеження стратегічних наступальних озброєнь.

У наступному випуску

Закон України

Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

На засіданні Президії Верховної Ради України, що відбулося 6 травня, розглянуто питання про ситуацію, яка склалася у Республіці Крим у зв'язку з прийняттям Верховною Радою Криму «Акта про проголошення державної самостійності Республіки Крим».

При обговоренні відзначалося, що після тривалої копіткої роботи делегацій Верховної Ради України і Республіки Крим Верховна Рада України прийняла 29 квітня цього року Закон України «Про статус автономної Республіки Крим». Відповідно до цього Закону Республіка Крим одержала широке коло повноважень, які дають можливість самостійно вирішувати питання соціального, економічного і духовного розвитку республіки.

Незважаючи на це, Верховна Рада Криму без врахування можливих негативних політичних і економічних наслідків затвердила Акт про проголошення державної самостійності Республіки Крим, виявивши при цьому поспішність, що може призвести до дестабілізації обстановки як в Республіці Крим, так і в Україні в цілому.

На засіданні наголошувалось, що затверджений Верховною Радою Криму акт суперечить положенням Конституції України щодо непорушності і цілісності її території, не відповідає конституційній нормі, згідно з якою прийняття рішень з питань національно-державного устрою республіки є виключною компетенцією Верховної Ради України. Прийняттям цього акта Верховна Рада Криму порушила також і Закон України про статус автономної Республіки Крим, яким визначено, що Республіка Крим є автономною складовою частиною України.

Президія доручила відповідним Комісіям Верховної Ради України та юридичним службам підготувати висновки щодо відповідності Акта про проголошення державної самостійності Республіки Крим Конституції і законам України і подати їх на розгляд Верховної Ради України.

У засіданні Президії взяв участь і виступив Прем'єр-міністр України В. П. Фокін.

Вів засідання Голова Верховної Ради України І. С. Плющ.

ПОВЕРНІТЬ НАШОГО ПРЕЗИДЕНТА

Уже кілька днів триває пікетування будинку Верховної Ради Азербайджану прихильниками Муталібова. Вони заявляють, що екс-президент у відставку за власним бажанням не подавав, а був силоміць відсторонений від влади, і вимагають його повернення. Серед учасників пікетування особливою рішучістю вирізняються представники проісламських угруповань.

ТРИ ДНІ В МЮНСТЕРІ

Як повідомила аташе з питань преси і культури Посольства ФРН в Україні Сюзанна Шютц, у мальовничому старовинному Мюнстері перебуватиме делегація України, яку очолює віце-прем'єр, міністр економіки Володимир Лановой. Тут з сьогоднішнього дня відбуватиметься зустріч міністрів економіки та торгівлі країн Середньої і Східної Європи з членами великої сімки.

Вестиме зустріч бундес-канцлер ФРН Гельмут Колль. Цього разу до Мюнстера запрошені представники з Польщі, ЧСФР, Угорщини, України, Росії, Білорусі, Казахстану.

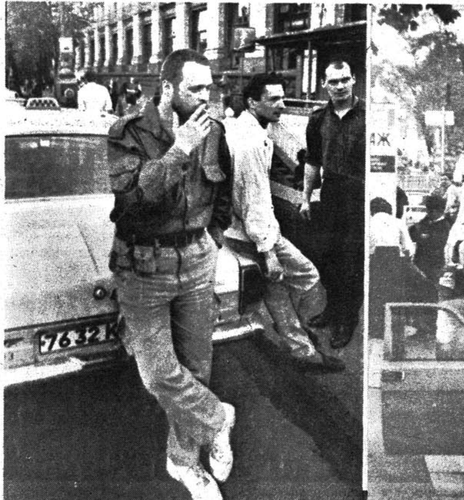
Відбудуться дискусії з участю представників міжнародних організацій. І звичайно ж, для гостей передбачена широка культурна програма.

МІСЦЕ ПІД СОНЦЕМ

Серед білого дня минулої неділі, недалеко від казино в районі Республіканського стадіону з вогнепальної зброї вбито Р., одного з керівників злочинного угруповання, та його водія І.

Похоронну процесію супроводжували близько півтисячі легковиків. Жертви поховані на Байковому кладовищі.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР України Вітольд Фокін прийняв 5 травня дипломатичного радника Голови Ради Міністрів Італійської Республіки посла Умберто Ваттані. В ході проведеної розмови з обох сторін підкреслювалось, що візит українського прем'єр-міністра в Італію у квітні нинішнього року, його зустрічі з керівниками дружньої країни стали важливим фактором не тільки у взаємовідносинах між нашими державами, а й значною мірою сприяли зміцненню позицій України на міжнародній арені.

ТАКСА ПОЇХАЛА

Тяжкі часи переживають представники пролетарської еліти — таксисти. Раніше за таксу нікого не везли — бо такса була зверху.

Сьогодні, коли бензин подорожчав, запчастини стали на вагу золота й озвіріли ремонтники, такса за проїзд шугунула в небо й ніяк не спуститься на грішну землю. От і стоять таксі в той час, як такса їде. Зупинити її можна лише тоді, коли припиниться інфляція (чим поки що не пахне), скоротиться зайвий штат і зламається принцип: державі — державне, а решту — собі. Коли таксисти почнуть справді заробляти, а не навароювати, такса зупиниться. Тоді й поїдемо...

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В США

ВАШИНГТОН, 6 травня. (Кор. УКРІНФОРМ — ІТАР — ТАКС Віктор Демиденко та Ігор Барсуков). У вівторок в другій половині дня сюди на запрошення Президента США Джорджа Буша прибув з офіційним візитом Президент України Леонід Кравчук. На розташованій поблизу Вашингтона авіабазі Ендрюс Президента і членів урядової делегації України зустрічали офіційні особи Держдепартаменту США, представники української громади в Сполучених Штатах.

Відразу після прибуття Л. Кравчук вирушив на вертольоті до Вашингтона. Пізніше увечері Президент України в присутності держсекретаря США Джеймса Бейкера, який зустрічав його в американській столиці, в урочистій обстановці відкрив українське посольство у Вашингтоні.

Ми стали свідками історичної події офіційного відкриття посольства незалежної України в Сполучених Штатах Америки, заявив Л. Кравчук. Для нас це має велике значення — це одне з наших перших посольств у західній півкулі. Про цей день мріяло не одне покоління українців як у нас на батьківщині, так і тих, кого доля закинула за моря-океани.

Л. Кравчук висловив вдячність добрим друзям України — братам по крові — панові Юрію Чопівському і панові Євгену Іванціву за їх активну й істотну допомогу. Глава Української держави представив присутнім на церемонії першого посла України в США Олега Білоруса.

Наприкінці Л. Кравчук запевнив присутніх у тому, що незалежна Україна буде й надалі проводити чесну і відкриту зовнішню політику в інтересах свого народу, в інтересах світового співтовариства, в ім'я більш безпечного майбутнього. Віднині українське посольство символізуватиме новий етап у двосторонніх відносинах між Україною і США, стане важливою сполучною ланкою між урядами і народами наших країн.

Держсекретар США Дж. Бейкер сказав, що він радий бути присутнім на церемонії відкриття українського посольства у США. Україна зайняла своє законне місце серед волелюбних і незалежних народів, відзначив він, підкресливши важливість розвитку відносин між двома країнами.

Президент України Л. Кравчук і держсекретар США Дж. Бейкер залишили перші записи в книзі почесних відвідувачів посольства.

Сьогодні Л. Кравчук проведе переговори з Президентом США Джорджем Бушем спочатку в Білому домі, а потім у Кемп-Девіді — заміській резиденції американських президентів. Сьогодні ж буде підписано українсько-американські документи про співробітництво. Під час перебування у Вашингтоні Президент України також зустрінеться з лідерами американського конгресу, представниками ділових кіл і громадськості.

Президента України Л. Кравчука у поїздці супроводять віце-прем'єр-міністр Олег Слєпічев, державний радник з питань економічної політики Олександр Ємельянов, голова постійної Комісії Верховної Ради України в закордонних справах Дмитро Павличко, міністр закордонних справ Анатолій Зленко, інші офіційні особи.

ВАШИНГТОН, 6 травня. (Кор. ІТАР — ТАКС Володир Матяш). «Ми з нетерпінням чекаємо цієї події — першого візиту обраного Президента незалежної України. Ми маємо намір використати цю можливість для того, щоб закласти міцний фундамент розвитку українсько-американських відносин». Про це заявив у вівторок на брифінгу в Національному будинку преси у Вашингтоні високопоставлений представник Білого дому і Ради національної безпеки США, який просив не згадувати його ім'я. Він повідомив, що Президент України Леонід Кравчук проведе значну частину часу сам на сам з Президентом США Джорджем Бушем, а також зустрінеться з віце-президентом Деном Куейлом, держсекретарем Джеймсом Бейкером, міністром оборони Річардом Чейні і міністром торгівлі Барбарою Френклін, разом з якою на розмові буде присутня група американських ділових людей, зацікавлених у веденні бізнесу в Україні.

Серед «ключових проблем», які обговорюватимуться на українсько-американських переговорах, представник адміністрації виділив хід здійснення «демократичних і ринкових реформ в Україні і шляхи, з допомогою яких Сполучені Штати та інші західні країни можуть підтримати ці реформи». Особливо, продовжив він, ми плануємо обговорити шляхи подання технічної допомоги з метою «підтримки розвитку ринків і демократичних систем». Зокрема, представник адміністрації зазначив, що мова піде про сприяння Україні у вдосконаленні податкової і юридичної систем та конверсії воєнного виробництва з переорієнтуванням його на цивільні потреби.

У більш загальному плані, відзначив далі представник адміністрації, ми говоритимемо про українську економічну реформу і прогрес у ході переговорів України з Міжнародним валютним фондом. За його словами, так само як і у випадку з Росією, США вважають, що МВФ покликаний відіграти провідну роль на переговорах, які стосуються реформи, а саме програми реформи та стабілізації, і після досягнення згоди «ми хочемо спільно з іншими підтримати ці кроки». Ми обговорюватимемо з Президентом Кравчуком процес інтеграції України в такі міжнародні організації, як НБСЄ тощо.

Відповідаючи на запитання журналістів, представник адміністрації сказав, що в ході переговорів обговорюватиметься проблема, пов'язана з Договором про обмеження і скорочення стратегічних наступальних озброєнь. «Держсекретар Бейкер,— додав він,— обговорював цю проблему з міністром закордонних справ (України) Зленком і в цілому, я думаю, ми досягли значного прогресу в цьому питанні за останні кілька тижнів». Говорячи про повідомлення преси щодо стурбованості України, викликаної її бажанням заручитись якимись гарантіями своєї безпеки, представник адміністрації заявив: «Ми вже сказали їм (Україні) і скажемо ще раз, що найкращою гарантією їх безпеки є швидка і тісна інтеграція із західними інститутами, тісні відносини із західними країнами, успішна і швидка економічна реформа, тверді демократичні реформи і, нарешті, добрі відносини з Росією».

«Ми бажаємо мати добрі відносини з Україною, ми бажаємо мати добрі відносини з Росією»,— сказав наприкінці представник адміністрації, відзначивши велику зацікавленість уряду США у створенні механізму, який дасть змогу врегулювати розбіжності між двома країнами.

УРОК ПЕРЕД ВСЕСВІТНІМ ФОРУМОМ

Напередодні конференції ООН з проблем зовнішнього середовища й розвитку, яка відбудеться в червні цього року, проведено міжнародну кампанію «Голос дитини». Її мета — зібрати побажання майбутніх володарів Землі і надіслати їх керівникам та урядам країн світу. Згідно з проектом ООН на конференції обговорюватимуться також безпосередні розмови дітей з керівниками двадцяти країн та відомими політиками в галузі екології та дитинства, які названо дитячими слуханнями з екології.

У таких розмовах свого часу взяли участь Д. Буш, В. Гавел, Б. Малруні, лідери інших країн. 5 травня в Києві відбулись дитячі слухання за участю Голови Верховної Ради України І. Плюща, голів комісій у справах молоді та у справах жінок, охорони сім'ї, дитинства і материнства А. Матвієнка і Г. Ходоровського.

Координаторами проведення дитячих слухань з екології в Україні стали Фонд допомоги жертвам екологічних катастроф і Український міжнародний фонд молодіжного співробітництва, а влаштована вона за участю Комісії Верховної Ради у справах молоді.

Вітаючи присутніх представників дитячого екологічного парламенту, секцій хімії та біології Малої Академії наук, учнів київських шкіл, І. Плющ подякував ініціаторам зустрічі. Він сказав, що сьогодні жодну програму не можна виконати, якщо не зупинити екологічної катастрофи, що наближається не тільки в Україні, а в усьому світові. Це можна зробити тільки побудувавши нормальну економіку в демократичному правовому суспільстві.

Потім І. Плющ виклав невеличкий урок історії. Це, мабуть, було доречно, оскільки діти досить невпевнено відповіли на його запитання «Хто такий був Черчиль?» (хоча добре знають, хто відомий Мічурін). Природою та Богом, на переконання голови парламенту, Україні відведене найкраще місце в світі. Не стояла вона й осторонь світового розвитку — згадаймо Київську Русь, введення на ній християнства. Чому ж ми дійшли до межі, через яку вже не можна переступити, бо за нею крах?

Тому, що Україна була придатком останньої великої імперії, яка називалася СРСР. Через це й виробництво не було повернуто до інтересів людини. Якщо взяти серцевину економіки — енергетику, то в 1975 році планували розмістити в Україні аж 44 атомних реактори, тільки на Чорнобильській АЕС їх збирались побудувати дванадцять. Це було потрібно, звичайно, не народові України.

І не ваша вина, звернувся І. Плющ до дітей, що ви не знаєте, що таке ананаси, не знаєте багатьох видів горіхів, що у нас перша полуниця з'являється в червні, а не о сьомій ранку, як у Канаді. Разом з тим, нагоди дідусям та бабусям давали недаром. У тому, що панувала нелюдська система, немає й їхньої провини, то їхня біда. Вони також постраждали, і до них треба ставитися з повагою. Ваше завдання — зробити, щоб таке більше не повторилося. Тому треба вчитися, адже політиками не народжуються. Екологічні ж проблеми тісно пов'язані з політичними. Треба вчитися й демократії.

А сьогодні, сказав І. Плющ, уряд і Верховна Рада розробляють ту раціональну структуру економіки, яка буде повернута до потреб людини.

Запитання, що їх поставили діти Голові Верховної Ради, торкалися майбутньої долі Чорнобильської АЕС і радіаційно забруднених територій, дірок в озоновому шарі атмосфери, забруднення малих річок і чорноморських пляжів, навіть угідь, де колись полював Л. Брежнєв. Були висловлені й претензії до уряду та законодавчої діяльності Верховної Ради.

Лише один раз І. Плющ не поділив дитячої стурбованості екологічними проблемами — коли дівчинка сказала, що торік вона не купалася в Дніпрі і запитала, чи можна купатися в ньому цим літом. На думку Івана Степановича, шкоди більше не в купанні, а в утриманні від нього.

Немає сумніву, що діти ставили свої запитання, які їх непокоять. Втім, було помітно, що вони відредаговані дорослими, через що дітям довелось їх заучувати. Незважаючи на це, голова парламенту намагався зробити бесіду невимушеною, вільною від шаблонів і стереотипів.

Тож, звертаючись до юного еколога, якому пощастить поїхати до Ріо-де-Жанейро, він попросив його привернути увагу міжнародного форуму до тієї екологічної біди, в якій опинилась Україна, до проблем ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Місію малого посланця І. Плющ вбачає ще й у можливості розповісти світові про існування держави Україна, оскільки про неї ще не всім відомо.

Олексій БРЕУС.

Ознайомитися з ситуацією на місці

Продовжується візит делегації парламенту Канади в Україну. Високі гості побували на Львівщині. Зрозуміло, що до західного регіону — особлива увага, адже тисячі галичан сто років тому покинули батьківщину в пошуках щастя за океаном. А нині родинні зв'язки сприяють офіційним — політичним і економічним.

Голова постійної комісії у закордонних справах сенату пан Дж. Р. Оттенхаймер та інші члени делегації зустрілися із головою УГКЦ кардиналом М. Любачівським, з керівниками спільного українсько-канадського підприємства «Міст», ознайомилися з проблемами приватизації у селах Жовківського району.

Делегацію прийняли представник Президента України по Львівській області С. Давимука, голова Львівської обласної Ради М. Горинь. У центрі уваги гостей і господарів була взаємодія політичних і економічних чинників всієї України і західного регіону зокрема. Підсумовуючи розмову, пан Дж. Р. Оттенхаймер відначив, що Канада ліпше, аніж інші країни розуміє Україну. У канадських парламентаріїв склалося враження про нашу державу як фактор політичної стабільності. На їхню думку, Україна може дати гарантії західним інвесторам.

* * *

Делегація парламенту Канади на чолі з головою постійної комісії сенату в закордонних справах Дж. Р. Оттенхаймером ознайомилася з Одесою, зустрічалася з одеситами в трудових колективах, вела офіційні бесіди з представниками місцевої влади.

На зустрічі в обласній Раді з народними депутатами гості цікавилися, зокрема, політичною та економічною ситуацією в регіоні, вживаними заходами по виходу з кризи, відносинами з сусідньою Молдовою, де не припиняються збройні сутички.

Під час відвідин Чорноморського морського пароплавства, державної адміністрації Укрморфлоту та інших організацій і підриємств розглядалися можливості економічного співробітництва та інвестицій канадських підприємців і банків у розвиток економіки Причорномор'я.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРО СИСТЕМУ ЕЛЕКТРОННОГО ГРОШОВОГО ОБІГУ В УКРАЇНІ

З метою забезпечення переходу до сучасних методів здійснення кредитно-фінансових операцій, поліпшення системи обігу грошей та захисту економічних інтересів України:

1. Розробити Державну програму створення системи електронного грошового обігу в Україні.

2. Погодитись з пропозицією Національного банку України і визначити його замовником Державної програми створення системи електронного грошового обігу в Україні.

3. Розробку Державної програми створення системи електронного грошового обігу в Україні здійснити Академії технологічних наук України за участю заінтересованих державних органів, установ і організацій до 1 липня 1992 року.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
30 квітня 1992 року

Президентові України
Л. КРАВЧУКУ
Голові Верховної Ради України
І. ПЛЮЩУ
Прем'єр-міністрові України
В. ФОКІНУ

ЗВЕРНЕННЯ

ПЕРШОГО З'ЇЗДУ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ РІЧКОВОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

Чергова, нав'язана згори, реорганізація річкового флоту сталася у 1988 році. Незважаючи на категоричні заперечення, річковики були об'єднані з працівниками автомобільного транспорту.

Великі зусилля водників по виходу із складу Мінтранспорту були винагороджені: у 1990 році ми одержали очікувану свободу.

У зв'язку із переходом до ринку і з метою виключення чергових експериментів над собою, колективи підприємств річкового транспорту об'єдналися в організацію, основним принципом якої стала добровільність, а вищим органом — збори представників трудових колективів. Демократичним чином обрано на п'ять років керівні органи.

Робота, що проводиться трудовим колективом по створенню акціонерного товариства, дала змогу накопичити новий досвід в умовах ринку, що стало підставою для включення річкового флоту в постанову уряду про експериментальну приватизацію.

Ми вважаємо, що обрали правильний напрям і в найближчі два—три місяці зареєструємо акціонерну компанію річкового флоту України.

Незважаючи на труднощі перехідного періоду, ми продовжуємо, як і раніше, інтенсивно розвивати матеріально-технічну базу річкового флоту. Проводиться цілеспрямована робота над розв'язанням соціальних проблем. Протягом року в сім разів підвищено зарплату, ні на жоден квадратний метр не зменшено будівництва житла. Здійснюється подальше будівництво власними силами і за рахунок річковиків медичних закладів. Річковики повірили, що приватизації альтернатив немає і що обраний нами напрям єдино правильний.

Розвиток подій останнім часом викликає стурбованість у трудових колективах.

Постановою Кабінету міністрів України від 8 квітня 1992 року №182 створено Міністерство транспорту. Проект Положення про Міністерство з усією очевидністю свідчить про бажання його авторів зберегти в управлінні застарілу командно-бюрократичну систему та ігнорувати економічну реформу, що проводиться в Україні.

Ми, делегати першого з'їзду профспілки працівників річкового транспорту України, категорично протестуємо проти спроб поставити над нами чергову бюрократичну структуру.

Працівники берега і флоту нічого ні в кого не просять. Ми покриваємо наші витрати своїми доходами. Розуміючи труднощі, які переживає наша молода держава, ми просимо єдиного — не дайте загинути економічній реформі на річковому флоті. Підпорядкування річковиків Міністерству транспорту ставить під великий сумнів реалізацію наших планів приватизації.

З'їзд заявляє рішучий протест проти будь-яких спроб ігнорувати права трудящих галузі.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Ще до одержання цього звернення до газети надійшло чимало тривожних запитань з приводу чергового підпорядкування річковиків Міністерству транспорту. І ми не можемо не поділяти, м'яко кажучи, здивування водників позицією Кабінету Міністрів у цьому питанні. З одного боку, виконуючи закони Верховної Ради, укази Президента про приватизацію державного майна, Кабінет Міністрів включає річковий флот до першочергового списку приватизації. З другого, під тиском певних сил, породжують на базі транспортних галузей нового монстра-монополіста Міністерство транспорту та ще й намагаються (уже вкотре!) влити до нього і річковиків.

Але ж колектив Укррічфлоту категорично проти такого приєднання, оскільки останнім часом він живе і діє на демократичній основі і уже скуштував солодкого хліба хай не зовсім, але хоча в окремих елементах вільного підприємництва. І довів, що навіть у важких нинішніх умовах може успішно працювати. Хочеться вірити, що Кабінет Міністрів триматиметься твердої лінії у своїх рішеннях, прислухається до волі річковиків і створить їм усі умови для успішного завершення приватизації річкового флоту.

У партіях і рухах

РОЗКОЛОЛИСЯ ЗАРАДИ ЄДНОСТІ?

НОТАТКИ З III З'ЇЗДУ УРП

ПЕРШОТРАВЕНЬ виявився характерним для Києва не тільки бійкою на майдані Незалежності між прихильниками соціалізму і капіталізму, а ще й самоїдством у стані демократів. 1—2 травня в Республіканському будинку кіно відбувся III з'їзд Української республіканської партії, що завершився розколом УРП, виходом з неї радикальної частини на чолі з народним депутатом Степаном Хмарою, а також переобранням керівництва. Колишній голова УРП Левко Лук'яненко став почесним головою партії і, обдарований квітами, оплесками, кришталевими символічними шаблюкою і булавою, а також вигуками «слава патріарху!», готується стати послом України в Канаді і заявив до краю зворушеним делегатам, що зосередиться на теоретичних розробках ідеології УРП та республіки і для цього навіть планує скласти з себе депутатські повноваження. Є надія, що клімат Оттави для цього підійде. Новим головою став депутат парламенту Михайло Горинь, його заступниками — агроном зі Львівщини Олег Павлишин, який і до цього ходив у заступниках Л. Лук'яненка і займався розробкою програмних та статутних партійних засад, та ще один народний депутат України Левко Горохівський.

Те, що сталося в УРП,— явище давно очікуване і прогнозоване ще з минулорічного II партійного з'їзду. Бо є воно і закономірним, і симптоматичним. Головна ж причина в тому, що УРП, як, зрештою, й увесь демократичний табір, сьогодні на роздоріжжі і болісно самовизначається в нових умовах. Події на II з'їзді УРП — це майже механічне відтворення перебігу подій останнього з'їзду Руху, де демократи в умовах досягнення Україною незалежності намагалися знайти нові орієнтири діяльності. Обидва згадані з'їзди, як лакмусовий папірець, проявили головну рису української демократії в окремих особистостях. Ще два роки тому запрограмовані на чисту деструкцію, на злом старої імперської системи й тоталітарного комуністичного панування, демократи сьогодні болісно, в конвульсіях, шукають, з ким би ще поборотися за «торжество ідеалів» і дуже повільно усвідомлюють, що коли й треба боротися, то робити це треба будуючи. Саме ту незалежну Україну, за яку вони гнили в концтаборах або так гаряче обстоювали на власних кухнях. М. Горинь так охарактеризував кредо нової УРП: «Ми закінчили період огульної критики. Сьогодні нам потрібно і критикувати, і пропонувати, і реалізовувати. УРП — державотворча, респектабельна, центристська партія. III з'їзд став з'їздом чіткішого визначення нашого політичного обличчя і пожвавлення конкретної роботи на місцях. Я вимагатиму, щоб кожна наша організація мала при собі корпус державних людей. Це буде віднині нашим найголовнішим завданням, ми повинні пропонувати реальну альтернативу компартійній структурі, що є сьогодні при владі».

І коли не вдаватися до детального аналізу змін у програмі і статуті УРП, то можна сказати, що змінилися вони в одному напрямі — постановці завдань розбудови незалежної України і вербовці для цього якомога ширшої соціальної бази. Варто, певно, сказати, що УРП підтримує економічну програму Президента України, розроблену академіком О. Ємельяновим, і суттєво, як на мене, додає до неї тільки вимогу скасувати податкові пільги для іноземних інвесторів, щоб дати можливість розвиватися національному бізнесові. Статут став «м'якішим» для прийому в УРП: скасовано кандидатський стаж і для вступу досить двох рекомендацій членів партії. Цим негайно скористався керівник українського пресового агентства у Великобританії Тарас Кузьо, вступив до УРП і навіть подарував їй 100 доларів. Вступило ще кілька чоловік відразу на з'їзді, зате вийшло понад сімдесят «хмарівців».

Про те, що це мало статися, повторюю, було відомо. Напередодні з'їзду Л. Лук'яненко заявив, що з людиною, яка бреше, важко працювати. І справа в тому, як буде оформлено це «розлучення». З'їзд справді продемонстрував, як це сталося. Більшість делегатів просто не дала С. Хмарі виступити зі співдоповіддю, на чому він наполягав як керівник радикального крила в партії, принципово незгодний з багатьма висновками і положеннями теоретичних засад діяльності. «У нашому статуті записано, що фракції в УРП нема, а отже, їх і не може бути»,— говорили С. Хмарі уерпістські «більшовики», і він разом зі своїми «меншовиками» вийшов із залу, звинувативши більшість в угодовстві, а керівництво партії — у створенні атмосфери нетерпимості і затиканні рота інакомислячим. Відверто кажучи, на те воно було й схоже, бо з'їзд УРП контурно нагадував більшовицькі з'їзди початку і кінця своєї історії, коли як єдиний прояв розумової роботи від члена партії вимагали тільки оплесків схвалення. Але то, як мовиться, справа УРП: може, й справді єдність мети не вимагає інваріантності шляхів її досягнення. Про те, що істина народжується в суперечках, казати не буду, бо то, здається, вже дозволена аксіома.

В чому ж С. Хмара не згодний з УРП такою мірою, що саме зважився вийти з партії й оголосити про створення «нової організації» з високими вимогами до її членів за їх морально-етичними й політичними принципами»? Про угодовство й атмосферу нетерпимості я вже казав. А полягають вони, на думку С. Хмари, в тому, що неправильним є головний мотив діяльності УРП. Л. Лук'яненко в звітній доповіді сказав, що Україна вже здобула свою незалежність і сьогодні її треба тільки розбудовувати, а на думку С. Хмари, незалежність України тільки задекларовано, а насправді вона перебуває під владою «мафіозно-компартійних структур», яким потурає сам Президент Л. Кравчук, пасивно балансуючи на дроті узгодження різнобічних політичних інтересів і прагнень. Реальними загрозами для незалежності України, за С. Хмарою, є зовнішні і внутрішні чинники, зокрема, войовничий російський імперіалізм, відсутність незалежної економічної політики, пасивність українського уряду, культурний і духовний занепад тощо. З усього цього й виплівають завдання майбутньої партії С. Хмари: вирішення кадрової політики на принципах декомунізації і демафіації, якнайшвидше утворення національної армії на засадах українського патріотизму, вихід України з СНД, здійснення приватизації з урахуванням інтересів трудящих, захист території України й запобігання спробам її територіального розчленування, декомунізація науки й освіти.

Заради справедливості варто сказати, що цього ж самого вимагають у своїй оновленій програмі і члени УРП. І нинішні, і колишні, вони називають це «незалежною державною політикою». Обидві сторони не виступають рішуче і проти Президента, засновуючи стосунки з ним на принципі вибіркової опозиції до його кроків. Саме цей принцип став загальним для всієї колишньої демократичної і національно-демократичної опозиції. У випадку з розколом в УРП різниця тільки в тому, що для «горинців» Л. Кравчук є «символом державності», а для «хмарівців» — просто керівником, який має рішуче відстоювати інтереси України. Не відкидаючи співпраці з Президентом, «хмаринці» прагнутимуть консолідуватися з патріотичними організаціями. «Ще ніхто, окрім Америки, не побудував державу, не використовуючи національну ідею»,— заявив С. Хмара.

Про необхідність консолідації всіх демсил говорила й більшість делегатів з'їзду. Ця ідея, що називається, сьогодні витає в повітрі. З пропозицією створити конгрес чи блок демократичних сил напередодні майбутніх виборів виступив голова ДемПУ Ю. Бадзьо. Підтримав її й М. Горинь.

Виникла на з'їзді й ще одна проблема: М. Горинь — співголова Руху, а в його статуті чітка вимога позапартійності до керівників. С. Хмара цю подію прокоментував так: «Для нинішнього керівництва жодні закони і правила не писані», а М. Горинь сказав, що це питання треба розв'язувати шляхом переговорів з керівництвом Руху. На його думку, вимога департизації Руху є одночасно його партизацією, а Рух має залишатися об'єднанням усіх демсил.

З огляду на все вищеназване, конфлікт в УРП, спричинений різними політичними підходами, все-таки переріс у конфлікт осіб... Не вжилися під одним дахом лідери, а розкололася чи не найбільша партія, що налічувала в своїх рядах 12 тисяч чоловік. Чи сприятиме це консолідації політичних сил республіки перед лицем тих загроз, що справді існують для незалежної України, можна тільки передбачати. Як на мене, то в разі загрози посткомуністичного демагогічного «ренесансу» з боку новітніх шариковых Президентові України, який, можливо, захоче йому протистояти, спертися на єдиний демократичний блок не вдасться. Бо його просто нема.

Володимир СКАЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Телеграфним рядком з Луганська

ЖЕРТВАМ СОЛІДАРНОСТІ

Днем захисту від безробіття нарекли черговий першотравень незалежні профспілки області. Проведені в містах і районах різнопланові акції започаткували місцевий фонд допомоги потерпілим від «соціального егоїзму».

МИЛОСЕРДЯ В БОРГ

Не сьогодні-завтра закриється єдине в області Луганське СПТУ — інтернат для дітей-сиріт та інвалідів. Для продовження навчального процесу треба відкупитися від Мінсоцзабезу хоча б двома мільйонами карбованців, які відомство милосердя фондувало на спецодяг та матеріали для виробничих майстерень.

ВЖЕ НІХТО НІКУДИ НЕ ЇДЕ...

67 тисяч луганців минулого року побували у комерційних поїздках за кордоном. За три місяці нинішнього — лише 5,5 тисячі. Уже й комерція не дає прибутків...

КВІТКОВИЙ ВІК

Сотий рік пішов мешканцю Луганського будинку престарілих і інвалідів С. Повховичу. «Дожив,— каже дідусь,— бо як постарів, почав вирощувати квіти...».

МЕЦЕНАТАМ — МЕЦЕНАТОВЕ

Поновлюється храм Олександра Невського у селищі Селезнівка Перевальського району. За ним почнеться реставрація унікального архітектурного ансамблю садиби підприємців і просвітителів Алчевських.

Сергій СКИБА.

Екологія

РЯТУЙТЕ НАШЕ МОРЕ

«Чорне море — SOS» — значки з таким написом узяли з собою в експедицію представники Українського наукового центру екології моря, які на судні «Володимир Паршин» вирушили з Одеси на Стамбул. Завдання експедиції визначили екологічні біди, що насіли на Чорне море і усунути які можна лише спільними зусиллями усіх причорноморських країн.

Учасники походу, до якого ввійшли представники державних, громадських природоохоронних організацій та Верховної Ради України, мають намір зустрітися з колегами з Туреччини, Болгарії та Румунії, щоб обговорити широкий спектр проблем по врятуванню моря. Цим самим буде закладено перші «цеглини» у підмурок міжнародної програми «Чорне море», розробку якої почали причорноморські країни. Експедиція планує також внести пропозицію про створення в Одесі міжнародного Центру морських досліджень.

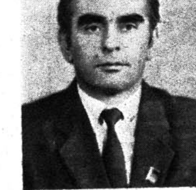
Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Знайомтесь: Представник Президента

«...І НЕХАЙ МЕНЕ НАЗИВАЮТЬ ЯК ЗАВГОДНО»

МАЛИНОВСЬКИЙ *Антон Станіславович* народився у 1940 році в селі Скаржинці на Вінниччині. По закінченні школи працював у місцевому колгоспі, після армії закінчив Житомирський сільгоспінститут, аспірантуру при Українській сільгоспакадемії. Кандидат сільськогосподарських наук. Має сина й доньку. Працював головним агрономом, протягом одинадцяти років був першим заступником голови Житомирського облвиконкому. Перед призначенням представником Президента України по Житомирській області очолював облраду і облвиконком.

— Антоне Станіславовичу, перед призначенням вас на цю посаду обстановка у Житомирі була далекою від сприятливої: на знак протесту проти вашого призначення подав у відставку голова міськради народний депутат України В. Мельничук, виступила з критикою в «Известиях» А. Ярошинська...

— Не впевнений, що це основна причина відставки В. Мельничука. Президент, враховуючи цю ситуацію, довго розмірковував, і, звичайно, стаття Ярошинської теж зіграла роль. Президент прислав сюди свого радника, який два дні вивчав обстановку, зустрічався буквально з усіма силами, з керівниками промислових підприємств, громадських організацій, і, наскільки знаю, дійшов висновку, що на сьогоднішній день моя кандидатура підходить. Важко сказати, наскільки правильно Президент прийняв рішення, і з мого боку, мабуть, це нескромно, але, вважаю, на даному етапі це рішення правильне. З часом все зміниться, і це закономірно. Та й люди мого віку, пропрацювавши на таких посадах і перенісши те, що я переніс, уже не триматимуться за крісло...

— Ви впевнені, що після формування апарату всі розпорядження виконуватимуться так, як ви хочете?

— Ну, на 100 відсотків, мабуть, не будуть, бо існують і об'єктивні причини. Але об'єктивні ми враховуватимемо, а суб'єктивні будемо ліквідовувати. Необхідно найповніше використати вотум довір'я людей до цієї влади і постаратись, щоб уже перші розпорядження принесли позитивні результати.

— У чому звинувачують вас опоненти?

— В тому, що нездатний до реформ і що — прихильник колгоспно-радгоспної системи. Дійсно, — прихильник, бо вважаю, що протягом найближчих років основним джерелом продуктів харчування залишаться колгоспи і радгоспи. Це не означає, що я проти розвитку фермерських господарств. Навпаки, фермера, якщо йому не допомогти, нині дуже легко задушити. Адже те, що сьогодні декларується,— фермер і колгосп у рівних умовах,— абсурд. У колгоспі вже є хоч якась техніка. А фермер немає ані техніки, ані грошей на її придбання. Отже, нехай називають як завгодно, але одним із перших було моє розпорядження про створення на базі районних об'єднань сільгоспхімії підрозділів, що обслуговуватимуть селянські фермерські господарства. Фермер повинен мати змогу сьогодні замовити, а завтра одержати будь-яку необхідну йому техніку. Ми інтенсивно проводимо цю роботу.

— Як плануєте співпрацювати з представниками Президента по інших областях?

— Один з наших обов'язків — забезпечувати і зміцнювати дисципліну поставок. На нас ця відповідальність покладена, і ми вже домовились, що будемо один одному допомагати. Свого часу у зв'язку з тим, що нам недодали фондів по горілці (а ми поставляємо її у Рівненську і Хмельницьку області) облвиконком прийняв рішення залишати її у Житомирській області. А ось уже цей пост зобов'язує мене відмінити це рішення.

— Коли плануєте побачити перші результати?

— Хотілося б чим швидше. Якщо привести в порядок міста і села, то вже найближчим часом побачимо. У сільському господарстві — як буде врожай. Взагалі ж, усіма силами намагаємося зупинити спад виробництва. Та й Чорнобиль... До цього часу залишаються невідселеними тисячі людей. Лише за два роки для переселення побудовано понад дві тисячі житлових будинків, ще стільки ж закуплено у громадян. Та це аж ніяк не вирішує проблеми. Проте є намагання зменшити асигнування на ліквідацію наслідків аварії, позбавити людей пільг, встановлених законом. Цього допустити не можна.

Розмову вела **Катерина ВОРОНЕНКО.**

До речі

Незважаючи на те, що внаслідок аварії на ЧАЕС посівна площа льону у Житомирській області зменшилась на 17 тисяч гектарів, поставки льоноволокна підприємствам України та республік колишнього СРСР не зменшилися: врожаї збираються вищі, ніж до аварії. Від реалізації льоноволокна господарства області одержали 120 мільйонів карбованців прибутку, з них 63 мільйони карбованців чистими. Це 19 відсотків грошових надходжень від реалізації продукції рослинництва.

Щойно з друку

«ЗОЛОТІ ВОРОТА» ВІДКРИЛИСЯ

Перший випуск альманаху «Золоті ворота» побачив світ в обкладинці, що може втішити око кожного українця. Жовто-золоте тло титульної сторінки обрамлене блакитною рамкою, а назва так скомпонована, що нагадує тризуб.

Журнал об'єднав під цією обкладинкою широкий спектр тематичних розділів: українська державність, економіка та наука, Україна і світ, культурно-мистецька нива тощо. Тобто злободенні теми.

Але життя є життя. Його нестримні гони часом випереджають якщо не мрії (вони, на жаль, нині часто зводяться до елементарних проблем), то найсміливіші прогнози. Але є моменти в нашому національному самовиразуванні (і це також одна з граней розмаїття життя), які печуть, і їх можна сформулювати заголовком статті Івана Дзюби, що відкриває альманах, «Історія наша триває». Ми в ній, у цій історії, бо маємо державність. Коли ж перебували в ефемерній соціалістичній спільноті — без національних ознак та коренів, не мали нічого, навіть власного обличчя.

Іван Миколайович, як завжди, у своїх аргументах логічно строгий, на перший погляд, навіть парадоксальний. Але його парадоксальність витверезлює, випростовує хуторянське дишло мислення до сучасного прагматизму. Нашій прямолінійній свідомості важко це проковтнути, враз переключившись на таку реалістичну хвилю. Але цей холодний душ необхідний. Так само, як необхідно нарешті втямити, що треба справді виживати — не за щось від когось, а для себе, у взаємозв'язках з усім світом. Для цього мусимо знати, хто ми, чого варті. Тобто знати власну історію, до чого й закликає ще один автор — Сергій Головатий.

Взагалі, сузір'я авторів альманаху блискуче! Левко Лук'яненко, Валерій Шевчук, Сергій Плачинда, Олексій Гарань, Павло Кислий, Степан Колесник та багато інших.

«Золоті ворота» відкрилися. Можна зрозуміти видавців — товариство «Україна» та національне об'єднання «Книжкова палата України». Вони прагнуть подати цілісну картину нашого життя, що з кожним днем відбуває в історію. Не зупинить б її хід, наповнити розумним змістом, збалансувати усвідомленням того, що історія нарешті щасливо повернулася до нас обличчям і усміхнулася...

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Щось новенького!

Виживемо? Вижив...

Що не кажіть, а хтось добре придумав — інститут виживання людства. Щоправда, називається він дещо інакше — Всесвітня лабораторія, центр якої розташувався у Швейцарії з багатьма філіалами в різних країнах. Два роки тому почало функціонувати і Українське відділення у Києві.

І хоч штат цієї організації невеликий, співробітничають з нею десятки провідних українських і зарубіжних учених. Робота ведеться в кількох напрямках — екологія, енергетика, моніторинг, радіологічне картування, імунокорекція, медицина, нові матеріали. Один з об'єктів досліджень — вивчення антропогенного впливу на людину. Левову частку вирішення проблем узяв на себе колектив «Інституту Чорнобиля» під керівництвом академіка Віктора Бар'ярхтара, що працює під егідою Всесвітньої лабораторії. І хоч тісниться він всього лише у кількох кімнатах, проте зроблене цим колективом важко недооцінити. Так, на науковий комітет Всесвітньої лабораторії Українське відділення представило вісім проектів, з яких чотири дістали схвалення.

Перший умовно називається «Саркофаг-2» — він і замінить укриття четвертого блоку, яке з часом втратить свої захисні функції. Другий проект має медичне спрямування і покликаний убезпечити населення від наслідків аварії на ЧАЕС. Обидві роботи київських учених достойно витримали конкурс і фінансуватимуться західними інвесторами, які вкладають у них 10 мільйонів доларів.

— Будь-який учений, який має цінну ідею, може працювати у нас за договором, — розповідає заступник генерального директора з питань науки Вадим Стогній. — Адже спектр наших інтересів практично необмежений — були б лише розробки, спрямовані на благо людини. А Українське відділення Всесвітньої лабораторії бере на себе клопоти привернути до цих проектів увагу іноземних інвесторів.

Слід сказати, що вони мають інтерес до наших розробок. Скажімо, недавно у Києві побував представник комісаріату атомної енергетики Франції, де 72 відсотки електроенергії виробляють АЕС. Французькі атомники вважають для себе принциповим взяти участь у закритті діючих блоків ЧАЕС, а також у захороненні четвертого блоку з ти... конати населен... іни, що вони г... чити його від ... сподіванок. Том... працювати раз... ськими вченими ...

Так, мабуть, ... сказати, якою ... не займаються ... інського відділ... ньої лабораторі... тання лікуванн... хвороб методом ... енергії і розробі... технологій, які ... не тільки висок... вихід екологічн... дуктів, і еколо... моря, і ...ишно... питної в...

— Звичайно, ... ступник генера... тора з питань ... номічної діяль... Нечитовський, ... потрібні кошти. ... їх заробляємо ... замовників на... проекти, залуч... ті в них заруб... рів. Не скаржи... чого докласти ... по-господарськ... ся навіть тим, ... рікають — ви... мислових підпр... мо, Кривого ... жя, Маріуполя ... можна держа... вигоду. Звич... створивши від... логії по очищ... тів цих викид... можливо. А ... джерел, ...що... ти кош... їх, скажімо, ... екології, подо... ків чорнобиль...

Проте не х... читача склало... ніби кияни ... задля вигоди... рів — фінан... і стажуванн... молодих уч... ням. Вже роз... цію культур... «Україна», в... канадською ... аспорою буде... мільйони дол... виконавчий д... ту по... іхал... то зроблено ... оздоровлення ... дітей-сиріт, я... від чорнобил... також для с... ших юнаків і ... рів.

Немало у ... ділення і пр... до речі, ніхто... нарікає, бо ... однак, доведо... що про них ...

Валентина [illegible]

Отакої

Щастить же ду...

Вдосталь насміялися кримчани над членами нової організації — філії Товариства дурнів, створеної в Ялті. Про її діяльність під рубрикою «Дурацкий клуб» регулярно розповідала місцева газета. Однак, як з'ясувалося, добре сміється той, хто сміється останнім. Днями президент клубу отримав з Швеції офіційне запрошення для делегації. У посланні також говориться про те, що ялтинцям вирішили надати матеріальну допомогу валютою.

Тепер, вірогідно, членами Товариства терміново побажають стати герої останніх публікацій — чиновники, які замінили на... бережний па... навпаки, пер... лицю Фонта... ну, провуло... Східний, на... ціалістичне ... річниці з д... В. І. Леніна... них трудови... пустили кон... назвою «Ри...

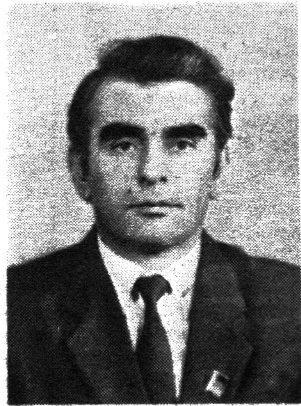
Однак вст... часово при... дурні знают... рахунок.

Володимир...

Ялта.

НАЗИВАЮТЬ

)»

ся у 1940
ї школи
ня Жито-
ський сіль-
. Має си-
игом оди-
итомирсь-
ником Пре-
в обряду

внесли по-

нувачують

незадатний
прихиль-
осної си-
прихиль-
протягом
основним
харчу-
колгоспи і
начає, що
фермерсь-
Навпаки,
му не до-
легко за-
о сьогод-
фермер і
умовах,—
вже є хоч
ермер не-
і грошей
же, нехай
до, але
було моє
створення
об'єднань
ділів, що
селянські
подарства.
ати змогу
а завтра
необхідну
інтенсивно
ту.

співпра-
ставниками
ших обла-

х обов'яз-
ти і зміц-
поставок.
відальність
же домови-
один одно-
часу у
нам недо-
ілці (а ми
Рівненську
ласті) обл-

виконком прийняв рішення залишати її у Житомирській області. А ось уже цей пост зобов'язує мене відмінити це рішення.

— **Коли плануєте побачити перші результати?**

— Хотілося б чим швидше. Якщо привести в порядок міста і села, то вже найближчим часом побачимо. У сільському господарстві — як буде врожай. Взагалі ж, усіма силами намагаємося зупинити спад виробництва. Та й Чорнобиль... До цього часу залишаються невідселеними тисячі людей. Лише за два роки для переселенців побудовано понад дві тисячі житлових будинків, ще стільки ж закуплено у громадян. Та це аж ніяк не вирішує проблеми. Проте є намагання зменшити асигнування на ліквідацію наслідків аварії, позбавити людей пільг, встановлених законом. Цього допустити не можна.

Розмову вела Катерина ВОРОНЕНКО.

До речі

Незважаючи на те, що внаслідок аварії на ЧАЕС посівна площа льону у Житомирській області зменшилась на 17 тисяч гектарів, поставки льоноволокна підприємствам України та республік колишнього СРСР не зменшилися: врожаї збираються вищі, ніж до аварії. Від реалізації льоноволокна господарства області одержали 120 мільйонів карбованців прибутку, з них 63 мільйони карбованців чистими. Це 19 відсотків грошових надходжень від реалізації продукції рослинництва.

руку

)» ВІДКРИЛИСЯ

ианах, «Іс-
». Ми в
бо маємо
перебу-
олістич-
без націо-
коренів, не
власного

ч, як зав-
ментах ло-
ерший пог-
оксальний.
оксальність
впростовує
о мислення
агматизму.
свідо-
оквтнути,
сь на та-
вилю. Але
еобхідний,
бхідно на-
що треба
— не за
а для се-
ах з усім
мусимо

знати, хто ми, чого варті. Тобто знати власну історію, до чого й закликає ще один автор — Сергій Головатий.

Взагалі, сузір'я авторів альманаху блискуче! Левко Лук'яненко, Валерій Шевчук, Сергій Плачинда, Олексій Гарань, Павло Кислий, Степан Колесник та багато інших.

«Золоті ворота» відкрилися. Можна зрозуміти видавців — товариство «Україна» та національне об'єднання «Книжкова палата України». Вони прагнуть подати цілісну картину нашого життя, що з кожним днем відбуває в історію. Не зупинити б її хід, наповнити розумним змістом, збалансувати усвідомленням того, що історія нарешті щасливо повернулася до нас обличчям і усміхнулася...

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Щось новенького!

Виживемо? Виживемо!

Що не кажіть, а хтось добре придумав — інститут виживання людства. Щоправда, називається він дещо інакше — Всесвітня лабораторія, центр якої розташувався у Швейцарії з багатьма філіалами в різних країнах. Два роки тому почало функціонувати і Українське відділення у Києві.

І хоч штат цієї організації невеликий, співробітничають з нею десятки провідних українських і зарубіжних учених. Робота ведеться в кількох напрямках — екологія, енергетика, моніторинг, радіологічне картування, імунокорекція, медицина, нові матеріали. Один з об'єктів досліджень — вивчення антропогенного впливу на людину. Левову частку вирішення проблем узяв на себе колектив «Інституту Чорнобиля» під керівництвом академіка Віктора Бар'яхтара, що працює під егідою Всесвітньої лабораторії. І хоч тісниться він всього лише у кількох кімнатах, проте зроблене цим колективом важко недооцінити. Так, на науковий комітет Всесвітньої лабораторії Українське відділення представило вісім проектів, з яких чотири дістали схвалення.

Перший умовно називається «Саркофаг-2» — він і замінить укриття четвертого блоку, яке з часом втратить свої захисні функції. Другий проект має медичне спрямування і покликаний убезпечити населення від наслідків аварії на ЧАЕС. Обидві роботи київських учених достойно витримали конкурс і фінансуватимуться західними інвесторами, які вкладають у них 10 мільйонів доларів.

— Будь-який учений, який має цінну ідею, може працювати у нас за договором, — розповідає заступник генерального директора з питань науки Вадим Стогній. — Адже спектр наших інтересів практично необмежений — були б лише розробки, спрямовані на благо людини. А Українське відділення Всесвітньої лабораторії бере на себе клопоти привернути до цих проектів увагу іноземних інвесторів.

Слід сказати, що вони мають інтерес до наших розробок. Скажімо, недавно у Києві побував представник комісаріату атомної енергетики Франції, де 72 відсотки електроенергії виробляють АЕС. Французькі атомники вважають для себе принциповим взяти участь у закритті діючих блоків ЧАЕС, а також у захороненні четвертого блоку з тим, щоб переконати населення своєї країни, що вони готові убезпечити його від будь-яких несподіванок. Тому й прагнуть працювати разом з українськими вченими.

Так, мабуть, важко навіть сказати, якою проблемою не займаються вчені Українського відділення Всесвітньої лабораторії. Це — питання лікування спадкових хвороб методом генної інженерії і розробка нових біотехнологій, які забезпечують не тільки високі врожаї, а й вихід екологічно чистих продуктів, і екологія Чорного моря, і [illegible]щення [illegible]блем питної в[illegible].

— Звичайно, — додає заступник генерального директора з питань зовнішньоекономічної діяльності Георгій Нечитовський, — на все це потрібні кошти. І немалі. Ми їх заробляємо самі, шукаючи замовників на розроблені проекти, залучаючи до участі в них зарубіжних партнерів. Не скаржимося, бо є до чого докласти рук. Якщо по-господарськи розпорядитися навіть тим, на що всі нарікають — викидами промислових підприємств, скажімо, Кривого Рога, Запоріжжя, Ма[illegible]уполя, Нікопо[illegible], то можна [illegible]ержати не[illegible]яку вигоду. Звичайно, спершу створивши відповідні технології по очищенню продуктів цих викидів, що цілком можливо. А це лише одне з джерел, [illegible]дки мож[illegible]ерпати кош[illegible] щоб [illegible]вати їх, скажімо, на поліпшення екології, подолання наслідків чорнобильської трагедії.

Проте не хотіла б, щоб у читача склалося враження, ніби кияни працюють лише задля вигоди. Вони вкладають гроші на підготовку кадрів — фінансують навчання і стажування талановитих молодих учених за кордоном. Вже розпочато реалізацію культурного проекту «Україна», в який разом з канадською українською діаспорою буде вкладено два мільйони доларів. До речі, виконавчий директор проекту по[illegible]ихайло Тка[illegible]аг[illegible]ато зроблено для лікування і оздоровлення за кордоном дітей-сиріт, які постраждали від чорнобильського лиха, а також для освіти обдарованих юнаків і дівчат, школярів.

Немало у колективу відділення і проблем, на які, до речі, ніхто особливо й не нарікає, бо вирішувати їх, однак, доведеться самим. То що про них згадувати?

Валентина ПИСАНСЬКА.

Отакої

Щастить же дурням!

Вдосталь насміялися кримчани над членами нової організації — філії Товариства дурнів, створеної в Ялті. Про її діяльність під рубрикою «Дурацкий клуб» регулярно розповідала місцева газета. Однак, як з'ясувалося, добре сміється той, хто сміється останнім. Днями президент клубу отримав з Швейцарії офіційне запрошення для делегації. У посланні також говориться про те, що ялтинцям вирішили надати матеріальну допомогу валютою.

Тепер, вірогідно, членами Товариства терміново побажають стати герої останніх публікацій — чиновники, які замінили на ялтинській набережній пальми на сосни і навпаки, перейменувавши вулицю Фонтанну в Джерельну, провулок Західний у Східний, які придумали соціалістичне змагання «110-й річниці з дня народження В. І. Леніна — «110 ударних трудових декад», які випустили консерви з простою назвою «Риба рублена»...

Однак вступ до філії тимчасово припинили. Навіть дурні знають: гроші люблять рахунок.

Володимир КУКОВЯКІН.

Ялта.

«ДЕМОКРАТИЧНИЙ» ЗАСТІ

Визнання незалежності України багатьма державами світу, у тому числі й Німеччиною, дозволяє характеризувати міжнародно-політичну атмосферу, яка сьогодні складається навколо України, як позитивну й сприятливу. Для республіки це — можливість вступу до різних міжнародних організацій та фондів, реальне створення нових структур взаємовигідного партнерства, перспективи одержання фінансової й технічної допомоги. Все це великою мірою сприятиме нормалізації соціальної ситуації в Україні: забезпеченню населення продуктами харчування й товарами, збалансуванню цін і заробітної платні, зміні мислення людей і подоланню психосоціальної кризи, що викликана новими умовами життя. Люди звикли до спокійного, часом безтурботного існування. За них думали, за них вирішували. Сьогодні все інакше. Добробут кожного залежатиме від нього самого.

Ще рано чекати на значний успіх економічних реформ чи, як часто доводиться чути, економічного чуда.

Слово зарубіжним колегам

Зміни тільки починають відбуватися, а перші кроки не бувають легкими. Але, як кажуть, діло за початком стає. Проте, здається, більшість людей поступово втрачають активність, а часом і цікавість до того, що відбувається. Політичне піднесення далеке від того, яким воно було напередодні референдуму.

Зрозуміло, що політичні пристрасті довкола глобальних питань вщухають, але невже сьогодні немає інших, досі не розв'язаних проблем? У це важко повірити. Створюється враження політичного застою в Україні. Завоювання першого грудня не матиме ніякої ваги, якщо сьогодні зупинитися на шляху, відкритому до справжньої демократії й ринкової економіки.

Цікаво, що, попри різницю політичних процесів у Німеччині й колишньому СРСР, наші проблеми, насамперед у східній частині, схожі на труднощі українського наро-

ду. Це стосует
соціально-еконо
логічних, але і
літичних пробл
наслідків тота
абілітація жер
ких режимів,
останню чергу
кож і німецьк
цього приводу
значити, що У
їть осторонь р
проблеми. Сь
уявити, скільк
технічних витр
переселення 40
ців на українс

Варто сказа
що частину в
за долю колиш
німців має не
Німеччина. Тож
же сподіватис
й підтримку. В
вість здійснен
пропонованого
Л. Кравчуком,
діватися на ус
я національно
Україні.

Уве КЛ
кореспонден
«Шпігель» (
ально для «

Відлуння події

У ЗАГИБЕЛІ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА ВИНЕН...

Судова колегія з кримінальних справ Джалал-Абадського обласного суду присудила водія-інспектора професійно-технічного училища селища Шамалди-Сай М. Отонбаєва до 8 років позбавлення волі.

Його звинувачено в грубому порушенні правил дорожнього руху і здійсненні дорожньо-транспортної події, що призвело 29 листопада минулого року до загибелі прем'єр-міністра Киргизстану Насридіна Ісанова. Слідчо-оперативна група із співробітників прокуратури, МВС, державного комітету по охороні національної безпеки не встановили чиїхось умисних дій у тому, що сталося, однозначно знявши домисли про політичне вбивство.

Суд у справі виніс окрему ухвалу. В ній зазначається необхідність розробки й прийняття положення, що регулює порядок організації супроводження керівників республіки в їхніх поїздках.

Засуджений відбуватиме покарання в колонії-поселенні для осіб, які вчинили злочин через необережність.

Євгеній ДЕНИСЕНКО.

Бішкек.

Погляд

Париж. Монпарнас. «З

Американську музичну сім'ю Джексонів знає
відоміший з братів Майкл недавно знову повер
і відеоекрани після тривалої відсутності і почав
ти мільярдний контракт, підписаний з японсько
ні» (до речі, ця угода сьогодні не дає спокою
музичного Олімпу, які вимагають від фірм гр
більших гонорарів, щоб хоч трохи зрівнятися з
лом»). А старша сестра Латойя, теж не позбав
пластики, зміцнює свою славу в Парижі, виступ
ньовідомому кабаре «Мулен Руж». Віддаючи н
ній спадщині Франції, вона недавно відвідала
парнас — останній притулок багатьох знамени
артистів.

Фото АФП — ІТ

На зв'язку Софія

«ЦЕ — СУПЕРШ

У тутешніх магазинах, на ринках знову м черги. Люди купують олію, борошно, цукор про остаточну лібералізацію цін викликало п селення.

Як повідомили засоби масової інформації, ціни буде звільнено на ковбасу, масло, олію, сир, цукор, борошно, макарони, які раніше контролювалися державою. На 30—50 відсотків подорожчає електро- та теплоенергія, в кілька разів — вугілля, що відповідно збільшить вартість багатьох товарів. «Це — супершок!», — заявив лідер незалежних профспілок К. Пет-

ков. А голо
«Подкрепа»
галі покинув
якому уряд
його про своє

Яку компен
нує уряд, пок
Але зростан
плати тимчасо
ється, щоб у
інфляції.

Василь ЖУ

...емо!

..., щоб пере-
... своєї кра-
...тові убезпе-
...дь-яких не-
...й прагнуть
...м з україн-

...важко навіть
...проблемою
...вчені Укра-
...ння Всесвіт-
... Це — пи-
... спадкових
...енної інже-
... нових біо-
...абезпечують
...вроже, а й
... чистих про-
...я Чорного
...ня ...блем

... — додає за-
...ного дирек-
...внішньоеко-
...сті Георгій
... на все це
... немалі. Ми
..., шукаючи
... розроблені
...чи до учас-
...них партне-
...ся, бо є до
...ук. Якщо
...озпорядити-
... що всі на-
...дами про-
...мств, скажі-
...а, Запоріж-
...Нікопо..., то
... н...яку
...о, спершу
...ідні техно-
...ю продук-
... що цілком
...ище одне з
...ж... ...ерпа-
...сп... ...вати
...поліпшення
...ня наслід-
...ї трагедії.

...а б, щоб у
... враження,
...юють лише
...ни вклада-
...отовку кад-
...ь навчання
...алановитих
... за кордо-
...то реаліза-
... проекту
...й разом з
...нською ді-
...адено два
... До речі,
...тор проек-
...Тка...ага-
...ікування і
... кордоном
...страждали
...го лиха, а
... обдарова-
...ат, школя-

...ктиву від-
..., на які,
...ливо й не
...увати їх,
... самим. То
...вати?

...НСЬКА.

...им!

...ській на-
... сосни і
...вавши ву-
... Джерель-
...дний у
...умали со-
... «110-й
...родження
...110 удар-
...», які ви-
... простою
...ена»...
...філії тим-
... Навіть
... люблять

...ВЯКІН.

«ДЕМОКРАТИЧНИЙ» ЗАСТІЙ?

Слово зарубіжним колегам

Визнання незалежності України багатьма державами світу, у тому числі й Німеччиною, дозволяє характеризувати міжнародно-політичну атмосферу, яка сьогодні складається навколо України, як позитивну й сприятливу. Для республіки це — можливість вступу до різних міжнародних організацій та фондів, реальне створення нових структур взаємовигідного партнерства, перспективи одержання фінансової й технічної допомоги. Все це великою мірою сприятиме нормалізації соціальної ситуації в Україні: забезпеченню населення продуктами харчування й товарами, збалансуванню цін і заробітної платні, зміні мислення людей і подоланню психосоціальної кризи, що викликана новими умовами життя. Люди звикли до спокійного, часом безтурботного існування. За них думали, за них вирішували. Сьогодні все інакше. Добробут кожного залежатиме від нього самого.

Ще рано чекати на значний успіх економічних реформ чи, як часто доводиться чути, економічного чуда.

Зміни тільки починають відбуватися, а перші кроки не бувають легкими. Але, як кажуть, діло за початком стає... Проте, здається, більшість людей поступово втрачають активність, а часом і цікавість до того, що відбувається. Політичне піднесення далеке від того, яким воно було напередодні референдуму.

Зрозуміло, що політичні пристрасті довкола глобальних питань вщухають, але невже сьогодні немає інших, досі не розв'язаних проблем? У це важко повірити. Створюється враження політичного застою в Україні. Завоювання першого грудня не матиме ніякої ваги, якщо сьогодні зупинитися на шляху, відкритому до справжньої демократії й ринкової економіки.

Цікаво, що, попри різницю політичних процесів у Німеччині й колишньому СРСР, наші проблеми, насамперед у східній частині, схожі на труднощі українського народу. Це стосується не тільки соціально-економічних й екологічних, але й суспільно-політичних проблем: подолання наслідків тоталітаризму, реабілітація жертв диктаторських режимів, до яких не в останню чергу належить також і німецька меншина. З цього приводу приємно зазначити, що Україна не стоїть осторонь розв'язання цієї проблеми. Сьогодні можна уявити, скільки матеріально-технічних витрат вимагатиме переселення 400 тисяч німців на українську землю.

Варто сказати й про те, що частину відповідальності за долю колишніх радянських німців має нести також і Німеччина. Тому Україна може сподіватися на допомогу й підтримку. Взагалі, можливість здійснення проекту, запропонованого Президентом Л. Кравчуком, дозволяє сподіватися на успішне вирішення національного питання в Україні.

Уве КЛУССМАНН,
кореспондент журналу «Шпігель» (ФРН) спеціально для «Голосу України».

Відлуння події

У ЗАГИБЕЛІ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА ВИНЕН...

Судова колегія з кримінальних справ Джалал-Абадського обласного суду присудила водія-інспектора професійно-технічного училища селища Шамалди-Сай М. Отонбаєва до 8 років позбавлення волі.

Його звинувачено в грубому порушенні правил дорожнього руху і здійсненні дорожньо-транспортної події, що призвело 29 листопада минулого року до загибелі прем'єр-міністра Киргизстану Насридина Ісанова. Слідчо-оперативна група із співробітників прокуратури, МВС, державного комітету по охороні національної безпеки не встановили чиїхось умисних дій у тому, що сталося, однозначно знявши домисли про політичне вбивство.

Суд у справі виніс окрему ухвалу. В ній зазначається необхідність розробки й прийняття положення, що регулює порядок організації супроводження керівників республіки в їхніх поїздках.

Засуджений відбуватиме покарання в колонії-поселенні для осіб, які вчинили злочин через необережність.

Євгеній ДЕНИСЕНКО.
Бішкек.

Погляд

Париж. Монпарнас. «Зірки»

Американську музичну сім'ю Джексонів знає весь світ. Найвідоміший з братів Майкл недавно знову повернувся на сцену й відеоекрани після тривалої відсутності і почав відпрацьовувати мільярдний контракт, підписаний з японською фірмою «Соні» (до речі, ця угода сьогодні не дає спокою іншим «зіркам» музичного Олімпу, які вимагають від фірм грамзапису дедалі більших гонорарів, щоб хоч трохи зрівнятися з «великим Майклом»). А старша сестра Латойя, теж не позбавлена голосу і пластики, зміцнює свою славу в Парижі, виступаючи у всесвітньовідомому кабаре «Мулен Руж». Віддаючи належне культурній спадщині Франції, вона недавно відвідала кладовище Монпарнас — останній притулок багатьох знаменитих французьких артистів.

Фото АФП — ІТАР — ТАРС.

На зв'язку Софія

«ЦЕ — СУПЕРШОК!»

У тутешніх магазинах, на ринках знову можна побачити черги. Люди купують олію, борошно, цукор. Повідомлення про остаточну лібералізацію цін викликало паніку серед населення.

Як повідомили засоби масової інформації, ціни буде звільнено на ковбасу, масло, олію, сир, цукор, борошно, макарони, які раніше контролювалися державою. На 30—50 відсотків подорожчає електро- та теплоенергія, в кілька разів — вугілля, що відповідно збільшить вартість багатьох товарів. «Це — супершок!», — заявив лідер незалежних профспілок К. Петков. А голова профспілок «Подкрепа» К. Тренчев взагалі покинув засідання, на якому уряд проінформував його про своє рішення.

Яку компенсацію запропонує уряд, поки що невідомо. Але зростання заробітної плати тимчасово заморожується, щоб уникнути гіперінфляції.

Василь ЖУКІВСЬКИЙ.

Власкори повідомляють

Алма-Ата

ЩОБ ОНУКИ НЕ ЗАБУЛИ

«Світанок» — віднині так називатиметься Семипалатинське обласне товариство української культури. Презентація цієї організації відбулася у театрі драми імені Достоєвського. Звичайно, не всі українці із 12 з половиною тисяч, які проживають у Семипалатинську, прийшли на це свято культури, мови й мистецтва. Ну а ті, хто відгукнувся на заклик своїх співвітчизників, співали українських пісень, обговорювали національні проблеми. І, звичайно, думали, як зберегти рідну мову, щоб не забули її діти й онуки.

Тетяна КОСТІНА.

Мінськ

ГОРІЛКА — СЕЛУ

Навіть для білоруських парламентаріїв виявилося несподіваним повідомлення про підвищення цін у республіці на паливно-мастильні матеріали, на деякі види послуг, пов'язані з витратою енергоносіїв, а також на... горілку. На одному із засідань депутати зажадали пояснень з цього приводу від уряду. Голова Держекономплану Білорусі Лінк пояснив, що це продиктовано підвищенням Росією цін на нафту у 5,6 і на газ у 6,1 раза. Нині, щоб дістатися із столиці до віддалених куточків Білорусі, треба викладати не одну сотню карбованців. А на горілку ціна підвищилася на 25 карбованців. Вирішено, що п'ять карбованців підуть виробникам продукту, а 20 — на потреби села.

Віктор ХОРОШКО.

Ташкент

ЗЛОДІЯМ БУДЕ НЕПЕРЕЛИВКИ

Кілька працівників залізничної станції поблизу узбецької столиці намагалися викрасти імпортний дефіцит з контейнерів, які сюди прибули. Прорізаючи дірку в контейнері газозварювальним апаратом, вони підпалили вміст. Пожежа привернула увагу міліції й охорони. Злочинців затримали, але врятувати вантаж не змогли — продукції згоріло на мільйон карбованців.

Те, що залізничники самі крадуть, давно вже перестало бути таємницею. Віднині всі поїзди з цінними вантажами, які проїжджають по території Узбекистану, охоронятимуться стрільцями воєнізованої охорони.

Зульфія РАСУЛІ.

А як насправді!

Виявляється, пеньок у своєму оці

А як же старанно скрипіли пера в редакціях місцевих газет, коли там готували викривальні статті про «підступну Україну», яка не постачає Таджикистану цукор. Її звинувачували і в зупиненні ліній Душанбинської кондитерської фабрики, і в тому, що рядові громадяни п'ють несолодкий чай.

Тепер виявляється: Україна дійсно припинила постачання цукру тому, що її таджицькі партнери не відвантажили належної кількості бавовни. Замість 2,5 тисячі тонн, що їх повинен був поставити Таджикистан у першому кварталі, насправді українським текстильникам відвантажено лише 200 тонн.

На жаль, керівники концерну «Саноаті махаллі», що здійснює ці поставки, дізнались про прикре непорозуміння лише під час нещодавньої подорожі до Києва.

Повернувшись додому, з'ясували, що завадило відвантажити бавовну — відсутність ліцензії на вивезення продукції. Але при чому тут Україна? Все вийшло, як у відомому прислів'ї: «У чужому оці порошинку бачить, а в своєму пенька не помічає».

Нині в Таджикистані проявляють велику активність, аби зміцнити зв'язки з українськими партнерами. Недовзі підприємства республіки за домовленістю з Україною розпочнуть спільну закупівлю та переробку кубинського цукру. Проект такого виробництва вже готовий.

Юрій КУШКО.
Душанбе.

У сусідів

ЧЕКАТИ ВЖЕ НЕДОВГО

На прес-конференції, що відбулася в Таллінні, Прем'єр-міністр Т. Вяхі й президент банку Естонії С. Каллас не підтвердили, але й не спростували чутки про те, що нові гроші — крони вже привезені до країни. Оголошено, що національну валюту буде введено в обіг не раніше ніж 15 травня.

Реалізуватимуть грошову реформу спеціальні комісії. Гроші обмінюватимуться за списками постійних жителів Естонії, у тому числі й дітей. Іноземці й ті, хто мають вид на проживання, обмінюють карбованці на крони за спеціальними списками.

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.
Таллінн.

Репортаж

БЕЗ КИСЛИЦЬ!

ЧОМУ ВТОМЛЮЮТЬСЯ КОМП'ЮТЕРИ НА ЛЬВІВСЬКОМУ ШВЕЙНОМУ ОБ'ЄДНАННІ «ВЕСНА»

Не треба бути ясновидцем, щоб відгадати: більшості директорів підприємств нині сняться кислиці. За умов, що склалися в нашій економіці, вони не знають достеменно, чи «дотягне» виробництво до наступного понеділка. А виробничо-торгове швейне об'єднання «Весна» на тлі загального безладу продовжує квітнути, бо підприємство заздалегідь підготувалося до виживання за умов ринкової економіки.

Цехи «Весни» мало нагадують традиційні швейні виробництва із незмінним гуркотом машин, пилюкою, клаптиками тканини, що розлітаються вусібіч. В усіх цехах — від сортування тканини до випуску готової продукції (верхнього жіночого одягу) — працюють комп'ютери. Причому працюють так напружено, що іноді сигналізують: «Я втомився». Ще б пак! За півгодини спеціальна машина розкроює 68 полотен, а це — 136 сукенок. Отже, на зміну закрійникам прийшли оператори. Комп'ютери допомагають малювати й конструювати моделі вбрання, вони стежать за дотриманням технологічної дисципліни, знають віддачу кожного працівника «Весни». Лише на останній стадії — при упаковці готової продукції — побачила звичні картонні коробки й шнурки. І навіть дивно було після комп'ютерної казки спостерігати, як продукцію запаковують вручну. Та цього пережитку могло б і не бути. Довелося вдатися до нього тому, що торгівля, як пояснив мені головний інженер Михайло Колодчак поки що не готова приймати одяг у целофановій упаковці на вішалках.

Марія Василівна Забігайло, генеральний директор «Весни», навіть зовні мало схожа на нинішніх заклопотаних, з відбитком постійного цейтноту на обличчі керівників. Чарівна жінка в розкішному інтер'єрі, серед квітів. Вона усміхається, їй усміхаються, відвідувачів попід дверима немає, і телефон не розривається.

Марія Забігайло та її колеги не витягнули виграшний лотерейний білет. Працювали в тих самих умовах, що й інші швейні виробництва, але краще. Тому й потрапили до числа тих підприємств, що підлягали технологічному переозброєнню, на яке було витрачено шість мільйонів інвалютних карбованців. Вісім зарубіжних фірм хотіли працювати з «Весною», бо побачили в ній надійного партнера, оцінили високий рівень загальної культури. Врешті «Весна» обрала фірму «Інтерпластика» із Швейцарії і цим самим зламала поширене уявлення: ніби там, на Заході, люди розумніші, а нам, пасербам соціалістичної мачухи, відведена історична роль прохачів із простягнутою рукою. «Весна» узяла на свої тендітні плечі те, що західним бізнесменам і не снилось. Невеликий колектив — у більшості своїй жіночий — за півтора року здійснив цілковиту реконструкцію підприємства, не зупиняючи виробництва. До того ж власними силами! Усім працівникам «Весни» довелося на той час стати різноробами.

«Весна» вступила в ринок легкою, граційною ходою тому, що свого часу керівникам підприємства вистачило мужності й рішучості, щоб в організації виробництва змінити курс на 180 градусів і без жалю розпрощатися з минулим. Цього не зробили на багатьох інших швейних підприємствах, що також підлягали подібній реконструкції. Там спробували «схрестити» закрійні ножиці з комп'ютерами. Про результат такого гібриду здогадатися неважко...

Поняття «красиве життя» увійшло в нашу скалічену свідомість з відтінком чогось аморально - кримінального. Згадаймо: «скромність прикрашає людину». Може, й прикрашає якогось сіромаху, якщо немає інших «декорацій» — таланту, професіоналізму тощо. «Весна» працює і живе красиво й дозволяє собі таку розкіш, як «нескромність», бо за неї заплачено тяжкою працею — за найвищим рахунком. А тут усе підраховують: й економічні показники, й одиниці позитивних емоцій. Усі питання вирішують вчасно, безпосередньо на робочих місцях. Управлінський апарат скоротили на 70 відсотків. Марія Василівна збирає керівників цехів і служб раз на тиждень. І цього досить.

Середній вік колективу — 23 роки. Це нове покоління, яке хоче і вміє працювати з повною віддачею і отримувати належну винагороду. Двадцять технологів підприємства їздили навчатися до Італії, сама Марія Василівна вивчала бізнес в Чикаго, а потому читала лекції своїм колегам.

— Наша політика — це економіка,— говорить Марія Василівна.— Я переконалася, що коли людина одягнена, сита, взута, вона, приходячи на виробництво, думатиме тільки про роботу, про те, як недорого й елегантно вбрати наших жінок. «Весна» подбала за добробут своїх працівників: вони мають можливість придбати потрібні товари, продукти, для них передбачені побутові послуги — від перукарні до масажного кабінету. Працівники «Весни» забезпечені квартирами й гуртожитками.

Сягнувши європейського рівня в технологічній дисципліні, «Весна» зуміла прокласти стежку на європейський ринок і нині заробляє валюту у створеному нещодавно спільному українсько-бельгійському підприємстві. Отже, в сукнях «Весни» ходять і зарубіжні модниці.

Марія Василівна оцінює процвітання «Весни» на сірому тлі нашої убогої економіки без ейфорії:

— Ми тільки-но створили умови, тепер почнемо працювати.

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент «Голосу України».
Львів.

ТРОЛЕЙБУС І ТАНК — НЕ РОДИЧІ. АЛЕ БАТЬКИ У НИХ СПІЛЬНІ

Тролейбус не забруднює атмосферу, практично не шумить і споживає на 30—35 відсотків менше енергії, ніж автобус. Заощаджує світлі нафтопродукти, які сьогодні в дефіциті. Отже, після того, як Україна практично була позбавлена тролейбусів з Росії, Чехо-Словаччини і Румунії (і запчастин до тих, що є), за справу взялися монстри військово-промислового комплексу. Виробниче об'єднання «Південний машинобудівний завод», конструкторське бюро «Південне» (Дніпропетровськ), виробниче об'єднання «Завод імені Малишева», «Електроважмаш» (Харків) розробили конкретні конструктивні рішення, технології на найвищому рівні (як-не-як «оборонка») і приступили до вироблення машин.

Перші партії тролейбусів зійшли з конвеєрів Київського заводу електротранспорту імені Дзержинського та ВО «Південний машинобудівний завод», виробництво нарощуватиметься, й невдовзі в українських містах появляться екологічно чисті й ефективні машини. Не буде проблем у житлокомунгоспу (який є основним замовником нових тролейбусів) і з запасними частинами...

А на черзі — другий етап: розробка і впровадження в серійне виробництво протягом двох-трьох років нового типу тролейбусів, конкурентоспроможних на світовому ринку. Адже попит на них немалий, і коштує кожен на цьому світовому ринку близько півмільйона доларів. Вчені, конструктори й технологи вже взялися до справи — тож скоро експортуватимемо не танки, а міський транспорт.

Володимир ВЕКЛИЧ,
доктор технічних наук.

Село

«КАЛІФОРНІЄЦЬ» У ПЕРСПЕКТИВІ

30 РОКІВ ТРИВАЛА ЙОГО СЕЛЕКЦІЯ. РЕЗУЛЬТАТИ — РАЗЮЧІ

Бурхливий розвиток господарської діяльності людини прискорив отруєння навколишнього середовища. Внесення в грунт різних хімікатів стерилізує його, вбиваючи біологічні компоненти, з яких складається екологічна система. Щоб знайти вихід з такого становища, людина звертається знову ж таки до природи,- шукаючи механізми родючості грунтів.

Могутнім і надійним засобом підвищення родючості землі і одержання екологічно чистої сільськогосподарської продукції є вермикультура (від латинської назви дощового черв'яка — vermes). Мається на увазі використання для цього Каліфорнійського гібрида червоного дощового черв'яка, який виведено в США. Селекція його тривала понад 30 років. Каліфорнійський гібрид розводиться з використанням органічних залишків тваринницьких ферм, птахофабрик, кролеферм, звірогосподарств, полів, садів, городів та паперових підприємств. При цьому виробляються екологічно чисті високоефективні органічні добрива — біогумус або вермокомпост.

Органічне добриво, одержане від життєдіяльності Каліфорнійського гібрида — біогумус, вермикомпост, містить усі необхідні компоненти для живлення рослин, багаті мікрофлорою та біологічно активними речовинами. Біогумус сприяє тому, що земля відновляє родючість та врожайність сільськогосподарських культур, а за екологічною чистотою, ефективністю і надійністю немає йому рівного в світі. Мікроорганізми, які знаходяться у вермикомпостах, сприяють переведенню токсичних форм металів у малорухомі та блокують проникнення в рослини і у вирощувану продукцію радіонуклідів. Світова практика довела, що біогумус сприяє інтенсифікації розвитку і росту рослин, а найвищий ефект спостерігається при вирощуванні овочів, квітів, плодів, а також саджанців фруктових і лісових дерев.

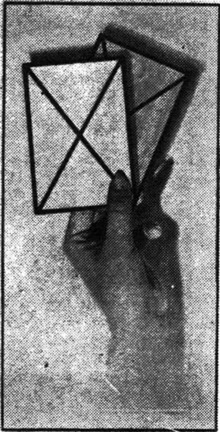
«Каліфорнієць» зберігає і рятує природу, адже виробляє найцінніший біогумус з відходів, які отруїли вже не одну тисячу гектарів землі і кубометрів водоймищ. І сам каліфорнійський черв'як стає товаром, ціна якого дуже висока і на вітчизняному, і на світовому ринку.

Якщо люди хоч раз спробують застосувати одержаний біогумус, вони зовсім відмовляться від інших добрив і хімікатів. У кожному великому господарстві, колгоспі, радгоспі, птахофабриці, у кожного хазяїна, любителя-садовода, пенсіонера і домогосподарки грядки каліфорнійського черв'яка стануть допоміжним цехом по вирощуванню овочів, квітів, фруктів, а біомаса черв'яків згодиться для годування птиці, особливо молодняка. При застосуванні біогумусу підвищаться врожаї, скоротяться строки дозрівання культур.

Значну роль у пропаганді і практичному освоєнні нової технології в господарствах України відіграє асоціація «Біоконверсія» при Івано-Франківському об'єднанні «Сільгосхімія». Тут організовано підготовку спеціалістів по вермикультурі, проводиться селекційно-породна робота з черв'яками, організовано великі господарства по вирощуванню Каліфорнійського гібрида червоного черв'яка. Подається практична допомога всім, хто бажає зайнятися новою біотехнологією. «Біоконверсія» забезпечує технологіями та ринком збуту надлишків біогумусу і біомаси черв'яків.

У період з 26 по 29 травня 1992 року в Івано-Франківську планується провести II Міжнародний конгрес з проблем біоконверсії органічних відходів для підвищення родючості землі і одержання екологічно чистої сільськогосподарської продукції. В роботі конгресу візьмуть участь вчені і виробники з усіх регіонів СНД, а також Англії, США, ФРГ, Японії, Іспанії, Угорщини, Польщі та інших країн світу.

Андрій ЗІНЧЕНКО,
кандидат ветеринарних наук.

ЯКИЙ ДОБРИДЕНЬ...

Мене дуже турбує політика Росії. Час, що ми прожили в СНД, нічого гарного Україні не дав. Годі сподіватися на милість «старшого брата». З Союзного золотого фонду Росія нічого нам не дасть. закордонне майно також «плакало». А тому немає чого поводитися з російськими політиками як із рівними. Який добридень, такий і бувай здоров.

Степан ТКАЧЕНКО.

Житомир.

— Ніхто не забутий! —

ПАМ'ЯТЬ ПО-ПОЛТАВСЬКИ

Є в Полтавському парку Слави місце, яке тутешні жителі називають Бабиним Яром. До війни це була траншея завдовжки 200—300 і завглибшки до 8 метрів. Служила вона як тир «Чапаєвській дивізії».

У воєнні роки ця траншея стала могилою для десятків тисяч мирних полтавчан та воїнів Південно-Західного фронту, які виходили з оточення з-під Києва восени 1941 року. Очевидці свідчать, що з кінця вересня до грудня тут щодоби, окрім задушених газами полтавчан, гітлерівці розстрілювали по 1000—1500 полонених військовослужбовців.

А кілька років тому по цій великій братській могилі було прокладено асфальтову дорогу. Понад чотири роки полтавчани безуспішно вимагають закрити дорогу, повернути міському парку Слави його призначення. Я як депутат міської Ради на двох сесіях зачитував звернення живих очевидців і ветеранів війни з вимогою вирішити нарешті це питання. Але кожного разу голова міської Ради А. Кукоба відхиляв це звернення, виражаючи повну зневагу до моїх виборців. Натомість з дозволу колишніх та й нових керівників через місця масових захоронень було прокладено каналізаційний колектор. Така данина по-полтавськи пам'яті полеглих.

Віктор УБИИВОВК,
депутат Полтавської міськради.
Полтава.

ПРИВАТИЗАЦІЯ ДЛЯ ВИБРАНИХ

Чому колишні партократи, поховавши партквитки до кращих часів, запосіли найвищі місця в керівних структурах і, користуючись нагодою, «прихватизують» усе, що тільки можуть? А нам, простим трударям, не дозволено взяти землі під дачні ділянки?

Дають три сотки під городи на один рік, по сто карбованців за сотку. То де ж та справедливість? Коли людина має в своєму користуванні землю, вона і доглядає за нею краще і в майбутньому спокійна за той клаптик, бо то її власність. І чому б не піти назустріч людям, не допомогти, щоб вони могли самі себе забезпечити городиною на зиму? Чи наша держава від цього щось втратить?

Будуть багатими люди — багатою буде й держава, невже не зрозуміло? Чи то вже традиція така — говорити одне, а робити інше, бо Голова Верховної Ради каже давати землю всім бажаючим, а наші місцеві голови роблять посвоєму. Хто ж нам допоможе в цьому питанні, що не терпить зволікання, бо надворі весна в розпалі!

Від імені пенсіонерів, учителів, вихователів дитсадків та багатодітних сімей Жовтневого району
Людмила ДІХТЯРЕНКО.

Кривий Ріг.

— Відповідає фахівець —

НАВПОМАЦКИ В XXI СТОЛІТТЯ

Шановна редакціє! Звертаються до вас люди, про яких усі забули. Вже закінчується двадцяте століття, а в наших оселях так і не загорілись електричні лампочки. Де живемо? Ні, не в країнах, що розвиваються, а в Україні, в Івано-Франківській області, в Долинському районі, на хуторі Багна. Прикро, що над нашими хатами проходить високовольтна лінія, але енергія дістається комусь, а нам — стовпи. Можливо, настав час і з нами поділитися?

В. ВАГАНЧУК
від імені п'ятнадцяти мешканців хутора.

Наш кореспондент Тетяна КВІТ попросила прокоментувати цей лист начальника управління підрядних робіт Міненерго України Євгена МАЛИГІНА.

— Прикро, але доводиться констатувати, що в Україні й досі є неелектрифіковані населені пункти. Це так звані неперспективні хутори, в яких по декілька хатин. Ми поцікавимося, чому немає світла в хуторі Багна. Доручимо обласному підприємству електромережі вивчити ситуацію на місці, зробити підрахунки, скільки коштуватиме проведення робіт. Кошти, я сподіваюся, попри складнощі, знайдемо. Але й хуторяни не повинні пасивно чекати. Я раджу їм звернутися до облвиконкому і з'ясувати, чи не заперечуватиме він проти електрифікації хутора як неперспективного. За взаєморозуміння всіх сторін і спільності дій, світло в оселях хутора може з'явитися найближчим часом.

ВІД ВІДДІЛУ ЛИСТІВ І СОЦІОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ. Будемо сподіватися, що повідомлення з Міністерства енергетики про позитивне розв'язання цієї проблеми не забариться. Але скільки ще таких хуторів, як Багна, де живуть забуті люди при каганцях і свічках? Чекаємо повідомлень від наших читачів.

«МАК» НЕ ВІДМІНЯЄТЬСЯ, АЛЕ...

— Повертаючись до надрукованого —

«Проти картоплі є колорадський жук, проти городини — кислотні дощі, на пасіку впливають кліщ і сільськогосподарська хімія. А на мак напала міліція. Чи вона не любить пирогів з маком? Чи це найкращий спосіб боротьби з наркоманією?» Так жартівливо і образливо для міліції завершував торік свого листа до редакції мешканець села Тиниця, що на Чернігівщині, О. Варчак. З приводу його листа в серпні минулого року в «Голосі України» (№ 167) було надруковано інтерв'ю «Чи любить міліція мак?» начальника управління кримінального розшуку МВС України, генерал-майора П. Мельника. Петро Захарович відповів тоді, що працівники міліції також люблять мак, але змушені контролювати виконання відповідних законів і рішень місцевих органів влади, якими забороняється висівання і вирощування на присадибних ділянках маку олійного.

То було торік. А може, змінилося щось нинішнього року? Знову звертаюся за роз'ясненнями до П. МЕЛЬНИКА.

— Нічого, — відповідає Петро Захарович, — окрім того, що треба посилювати боротьбу з наркоманією і висіванням маку як одного із джерел одержання опіуму. І це проблема не тільки України чи країн колишнього Союзу. Про необхідність посилення такої боротьби йшлося на одній із сесій ООН. На цьому наголошували члени делегації Колумбії, Франції, Угорщини та Канади, яка за завданням комісії ООН нещодавно перебувала в Києві. На думку фахівців, на виправлення лиха, якого зазнає людство від наслідків поширення вживання наркотиків, потрібно буде набагато більше зусиль і коштів, ніж на запобігання йому.

— Отже, міліція, як і раніше, обстежуватиме городи, садові ділянки?

— Будемо виконувати завдання, покладене на нас. Готуємося до проведення операції «Мак», у ході якої перевірятимемо дотримання вимог чинного законодавства щодо боротьби з наркоманією. Нагадаю, до речі, що Кримінальним кодексом України незаконне висівання й вирощування маку олійного та конопель після накладення адміністративного стягнення карається позбавленням волі на строк до трьох років чи виправними роботами на строк до двох років.

Що ж залишається тепер робити нам усім через тих проклятих наркоманів? Облизуватися й ковтати слину при згадці про мак? У згаданому інтерв'ю П. Мельник повідомляв, що заборона щодо вирощування маку на селі не стосується колгоспів і радгоспів з відповідною охороною ділянок. Міліції тоді було б навіть зручніше «збирати» наркоманів і заготовлювачів наркотичних речовин в одному місці. Та цього року, як відомо, якщо радгоспи ще й збереглися, то колгоспи майже всюди порозвалювалися. Хто ж тепер візьметься за вирощування маку на великих ділянках? Фермери, орендарі? Сумніваюся. Дорого обійдеться їм охорона ділянок з маком. А втім, можливо, й знайдуться сміливці.

А ось який вихід пропонує наш дописувач С. Скриль з Полтави. Він вважає, що хоч останні роки мак майже перестали сіяти, та наркоманів не зменшилося. Причина — помилкова боротьба з пияцтвом і алкоголізмом. Тому автор пропонує відмінити заборону на вживання алкоголю й виробництво самогону, бо, мовляв, боротьба із беззбройними селянами, зі своїм народом ще ніколи не давала хороших результатів.

Можливо, автор і помиляється. Сьогодні вже ніхто не бореться ні з пияцтвом, ні з алкоголізмом. І теж, мабуть, правильно. Хочеш — пий, хворій, хочеш — живи по-людськи, якщо, звичайно, можеш і дають. Але які наслідки матимемо від очікуваного й досить істотного підвищення цін на спиртні напої? Чи не стане воно новим поштовхом до ще активнішого пошуку сильно дурманних засобів слабкими головами й душами певної частини молоді, що плутається в безупинному коловороті соціальної невизначеності й економічної нестабільності? Маємо начебто ще одну нагоду, щоб скубнути наших політиків, урядовців. Чи не так? Але ж, зверніть увагу, весь світ, країни з високим рівнем життя також стривожені поширенням наркоманії. Отож-бо маємо справу із загальносвітовою, загальнолюдською хворобою. Й Україні не варто зупинятися, а навпаки — посилювати боротьбу з наркоманією. Тому й операція «Мак» відбудеться. Таке тверде рішення Міністерства внутрішніх справ України.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Юридична консультація

Багатьох наших читачів, які свого часу працювали або працюють у районах Крайньої Півночі, цікавлять пільги щодо призначення їм пенсій. З такими листами звернулися до редакції, зокрема, В. Лейко з Донеччини, Г. Шпак з Миргорода та інші.

Відповідно до роз'яснення Міністерства соціального забезпечення України для таких громадян встановлені певні пільги. Так, громадяни України, які пропрацювали не менш як 15 календарних років у районах Крайньої Півночі або не менше як 20 календарних років у місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі, мають право на пенсійне забезпечення за пільговими умовами. Чоловіки одержують право на пенсію за віком після досягнення 55 років і з загальним стажем роботи не менш як 25 років, жінки — після досягнення 50 років і зі стажем роботи не менш як 20 років.

* * *

Свої заощадження я вклав в облігації Державної внутрішньої позики 1982 року. Яка доля цих облігацій в незалежній Україні?

В. ГОГУШ.

Смига
Рівненської області.

Це питання поки що частково вирішено Указом Президента України від 28 лютого 1992 року. Кабінет міністрів України спільно з Національним банком України повинні до 1 жовтня цього року визначити порядок погашення облігацій Державної внутрішньої виграшної позики 1982 року або порядок їх обміну на державні цінні папери України. Міністерство фінансів України та Ощадбанк будуть продовжувати оплату виграшів, які ввійшли в тиражі до 31 грудня 1991 року. Продаж і купівлю облігацій на території України поки що припинено, але Указом підтверджено зобов'язання держави щодо громадян України по облігаціях внутрішньої позики 1982 року.

* * *

Я інвалід II групи, живу на пенсію та невеликий доход від розведення та продажу птахів. Виконком вважає це підприємницькою діяльністю і вимагає від мене 500 карбованців за реєстрацію. Чи правильно це?

В. САДОВИЙ.

Каховка.

Визначення підприємницької діяльності (підприємництва) дає стаття І Закону України «Про підприємництво». Підприємництвом визначається самостійна, систематична, на власний ризик діяльність по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг та заняття торгівлею з метою одержання прибутку. Саме мета одержання будь-якого прибутку є головною ознакою такої діяльності. Отже, розмір прибутку або навіть фактична збитковість не мають у цьому разі правового значення. Плата ж за державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності встановлена постановами Ради Міністрів України від 15 квітня 1991 року за № 99 та Кабінету міністрів України від 30 січня 1992 року № 43. Розмір плати залежить від виду діяльності та суб'єкта, що реєструється. Громадяни, які займаються торговельною діяльністю, сплачують 500 карбованців за державну реєстрацію. Можливі пільги в оплаті має право (але не зобов'язана) встановлювати місцева Рада народних депутатів, куди й потрібно звернутися з відповідним проханням про зниження оплати. Крім цього, інваліди мають певні встановлені законодавством пільги щодо оподаткування своїх доходів.

* * *

Мені залишався один рік до пенсії, коли я була звільнена у зв'язку із скороченням штатів. Чи маю я право на дострокове оформлення пенсії?

В. БАКЛАГОВА.

Слов'янськ.

Так, згідно із статтею 26 Закону України «Про зайнятість населення» працівники, звільнені у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, мають право достроково вийти на пенсію за півтора року до встановленого строку. Для цього потрібно мати відповідний загальний трудовий стаж (у тому числі на пільгових умовах).

Сергій ТЕНЬКОВ,
юрист.

«Cito!»

НЕБАЖАНА ДИТИНА

не приносить радості подружжю. Але вона народжується, бо держава наша досі не спромоглася організувати службу планування сім'ї

— Лікарю,— прошепотіла дівчина блідими губами,— у мене діти будуть?

Напевне, слід було знайти слова втіхи, але немолода лікарка сказала правду:

— Як Бог дасть...

Дівча уткнулося в подушку. Худенькі плечка затремтіли.

Можна обурюватися, що 15—18-річні потрапляють у «цікаве» становище, можна їм співчувати,— життя від того не зупиниться. Молодість, тим більше в наш, невибагливий до моралі час, візьме своє — і вкотре бліді губи прошепотять:

— Лікарю, у мене будуть діти?

Тим часом ставити те запитання треба перед державою, яка має нарешті зглянутися над своїми дочками!

Поки що вона ставиться до них, як мачуха. Скажіть, в якій ще країні на 100 пологів припадає 146 абортів? Я далека від наміру витискати сльозу з приводу ненароджених дітей, яких не чекали. Але серце болить, коли думаю про тих, хто не народився і не народиться в скалічених абортами жінок. Аборти становлять 60 відсотків усіх причин вторинного безпліддя і 22 відсотки усіх причин невиношування. Та незважаючи на це, жінки раз у раз наважуються на цю принизливу і небезпечну операцію. Тільки торік їх було зареєстровано 940 тисяч. А скільки не зареєстровано?! І цифра ця зростатиме, оскільки життя наше стає чимдалі складнішим, а переважна більшість жінок не знає, з одного боку, іншого засобу регулювати кількість дітей у сім'ї, а з другого — справжньої ціни, яку платить за аборт. Хвороби ж потім приходять, коли каятися запізно. Та й у чому каятися? Що — темні?

Скажуть: але ж у нас є консультації «Шлюб та сім'я», кабінети при жіночих консультаціях... Так, є. Але давайте полічимо. Жінок дітородного віку, тобто з 15 до 49 років, у нас 12 мільйонів. Ті з них, які бажають мати дітей, витрачають на народження очікуваної їх кількості в середньому п'ять років. А весь час, який в них ще зостається, вимушені запобігати випадкової вагітності. Чи може наявна мережа консультацій допомогти всім, кому слід користуватися контрацепцією? Зрозуміло, що ні. Бо й замало їх, і фахівцями не забезпечені. А якби такі й були, то де ефективні контрацептиви?

Внаслідок, як засвідчили дослідження, 42 відсотки жінок дістають інформацію про засоби запобігання вагітності від подруг, 33 — з літератури, що її дістають самотужки, і лише 18 — від медичних працівників, які часто обізнані не більше за подруг. У цьому зайвий раз пересвідчилася, зустрівши в газетному кіоску буклет професора Луганського медінституту В. Чуба «Методы предупреждения беременности». Знаєте, що шановний автор рекомендує використовувати в ролі контрацептиву? Мило! Якщо професор таке радить, то чого чекати від подруг? А тим більше від мам, які багаті хіба що на досвід минулого, але до яких звертаються 4—5 відсотків опитаних жінок.

Які ж наслідки необізнаності, незнання? Із 10 запліднень в Україні 8 — випадкові. Кожна третя народжена дитина — неочікувана. Звідси — хворі та покинуті діти. В той же час кожна п'ята сім'я в Україні не може мати дітей. Але хотіла б — спеціалісти вишукують засоби їй допомогти. Скільки зусиль і грошей іде на лікування безпліддя, однією з причин якого є аборти! І їх не шкода, але починати треба не з кінця, а з початку — зі створення служби, яка б займалася проблемами планування сім'ї, тобто контролювала підготовку фахівців для консультування населення та подання лікарської допомоги, відповідні наукові дослідження, забезпечення населення надійними й нешкідливими засобами запобігання випадкової вагітності тощо.

Дещо для створення такої служби зроблено. В 1990 році при Київському НДІ педіатрії, акушерства та гінекології створено спеціальний науковий підрозділ з планування сім'ї, а на кафедрі медико-соціальних проблем материнства й дитинства Київського інституту вдосконалення лікарів розпочато цілеспрямовану післядипломну підготовку лікарів з проблем сучасної контрацепції та планування сім'ї. Разом з Міністерством охорони здоров'я та Міністерством освіти, за участю відповідної Комісії Верховної Ради України ми розробили проект Національної програми планування сім'ї. Але занадто довгим виявився його шлях до реалізації.

Не повинна залишатися осторонь проблеми і громадськість. Якнайшвидше потрібно створити асоціацію з планування сім'ї, яка об'єднала б зусилля медиків, педагогів, соціологів, готових узяти на себе турботи, пов'язані з охороною здоров'я жінок. Асоціація може, зокрема, зайнятися видавничою діяльністю, просвітницькою роботою, а також налагоджуванням зв'язків із виробниками контрацептивів, організацією експертизи цих контрацептивів та їх розподілом...

Навіщо потрібна така громадська структура? Та вже хоча б задля того, щоб державна не дрімала. Ось вам приклад. Скільки років чую, що презервативи закуповуємо за кордоном, бо не маємо латексу. Раптом дізнаюсь: у Красному Лучі його випускають для оборонних потреб. Коли ж і перевести стрілку військового виробництва в бік цивільних потреб, як не сьогодні? Та чиновництво наше коли ще розвернеться. А маючи латекс, могли б за півціни купити імпортну лінію для виробництва презервативів. Впевнена: була б у нас асоціація з планування сім'ї — допомогла б зустрітися діловим людям. А так...

У 1985 році через абортарій пройшли 3640 дівчат від 15 до 18 років, у 1988-му — 4306, у 1989-му — 5717, у 1990-му — 6239. Скільки ще їх буде скалічено? А в них — твоє майбутнє, Україно. На них — твоя надія...

Зореслава **ШКІРЯК-НИЖНИК**,
доктор медичних наук, завідуюча кафедрою медико-соціальних проблем материнства й дитинства Київського інституту вдосконалення лікарів, керівник відділення Київського НДІ педіатрії, акушерства та гінекології.

Фото Сергія **КОВАЛЬЧУКА**.

На 12 мільйонів жінок віком 15—49 років щороку припадає понад 1 мільйон абортів.

Показник частоти проведення абортів за рік на 1000 жінок:

Україна — 98
Болгарія — 48
Угорщина — 19
Італія — 9
Великобританія — 7.

Кількість жінок фертильного (дітородного) віку, які користуються протизаплідними засобами:

Німеччина — 35 відсотків
Білорусь — 10
Україна — 2,8.

Спорт

ОСТРОВСЬКИЙ, КОЛОТОВ, А ТЕПЕР — ЛЕОНЕНКО

Шанувальники футболу зі стажем пам'ятають, як свого часу в Федерації футболу колишнього СРСР здіймали галас щодо переходів до київського «Динамо» футболістів з Росії. З якими боями і втратою нервів вдалося здобути київську прописку колишньому московському торпедівцю Леоніду Островському і казанцю Віктору Колотову. І нікого в Москві не цікавило те, що самі гравці бажали стати динамівцями.

І от, схоже, історія повторюється. Після того, як до української столиці переїхав нападаючий Віктор Леоненко, з першопрестольної полетіли блискавки злості. Зрозуміло, керівникам московського «Динамо» шкода втрачати здібного бомбардира. Але дивує те, що москвичі звинувачують ФК «Динамо» (Київ) у крадіжці. Адже не все було так, як це бажають виставити на людський розсуд московські опоненти. Неправомірність цих претензій стає одразу зрозумілою, коли знайомишся з документом, який зберігається в ФК «Динамо» (Київ). Його президент Віктор Безверхий пояснив:

— Це договір, який ми разом з президентом ФК «Геолог» (Тюмень) М. Манафовим підписали (в присутності Леоненка) ще 19 травня минулого року. Він передбачав перехід цього футболіста до нашого клубу наприкінці 1991 року після завершення ним армійської служби.

Але незабаром дізналися, що Леоненка під конвоєм з Тюмені силоміць відправили служити до Москви...

Перервемо на час розповідь президента і надамо слово самому «етапованому» футболісту.

— Я захворів і лікувався в госпіталі. О шостій ранку в палату зайшов незнайомий полковник із супроводом. «Збирайся,— гаркнув він,— поїдеш до Москви і дослужиш у московському «Динамо». Не дали й хвилини на роздуми, не дозволили порадитися з дружиною, яка була вдома з малою дитиною. На мої заперечення грізний полковник відрізав: «На Колиму полетиш служити!» Що було робити? А в Москві наобіцяли багато, але нічого не виконали. Залишився без житла. Щоправда, можна було б, зрештою, і змиритися. Але головний тренер Валерій Ґаззаєв влаштував для мене справжній терор, постійно принижував мою людську гідність у присутності гравців команди. Останньою краплиною був епізод, який стався на тренуванні: Ґаззаєв брутально облаяв мене. Так і не зрозумів: чим завинив? Тренувався, начебто, старанно, грав самовіддано, багато забивав. Отож, зібрав речі і повернувся до Тюмені...

А тепер знову слово Вікторові Безверхому:

— Леоненко перебував на строковій службі і до її завершення московський клуб не мав права підписувати з ним особистий контракт. Ми це добре знали, тому зачекали демобілізації футболіста. А восени підписали з Віктором контракт. Утім, строк його початку перенесли на 12 грудня, бо напередодні московське «Динамо» проводило матч Кубка УЄФА з бельгійським «Гентом». Маючи контракт з Леоненком, 12 лютого 1992 року, не порушуючи регламенту, заявили його за свою команду для участі в чемпіонаті та розиграші Кубка України. Гравець не з'явився до Києва. Але і тоді ми не висловили претензій ні йому, ні московському «Динамо». Більше того, повернувшись у квітні з Москви до Тюмені, Віктор сам зателефонував нам і підтвердив своє бажання грати за наш клуб.

...Отака правда про цю історію. І даремно погрожують тепер з Москви. Зокрема, пан Колосков збирається скаржитися до УЄФА. Але, що ж він скаже на те, що гравець «Динамо»-2 (Київ) Юрій Аксьонов, маючи контракт з клубом до 26 грудня 1994 року, втік до... волгоградського «Ротора». А півзахисник чернівецької «Буковини» Лев Березнер також нишком, не помахавши навіть рукою на прощання, взяв курс на Новоросійськ.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:
Для довідок — 441-89-61 441-89-46
телефакс — 224-72-54
Відділ реклами — 441-89-44

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж 392.133.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047 Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311083.

1 2 3 4 5 6 7 8 9